

Glasilo Občine Železniki

Ratitovška obzorja

Pobratenje orkestrov, kmalu še občin

Zadovoljstvo po podpisu listine o pobratenju. Levo predsednik Limene glazbe Lepoglava (tudi župan občine Lepoglava in poslanec hrvaškega sabora) Marijan Škvarić, desno predsednik POAŽ Gregor Bogataj. Foto: Andrej Tarfila

NE PREZRITE:

5. obletnica
katastrofalne
vodne ujme

Stran 4

Želijo se širiti –
po možnosti v
domačem kraju

Stran 9

Čipkarski dnevi –
kakovost in
dobro vzdušje

Stran 10

Spoštovane občanke, spoštovani občani!

V poletnem času so potekale številne športne in kulturno-etnografske prireditve, med katerimi sta bili najbolj odmevni Čipkarski dnevi v Železnikih in Dan teric v Davči. Zahvaljujem se vsem organizatorjem za požrtvovalno delo pri izvedbi teh prireditev, ki so hkrati tudi velika promocija občine Železniki. V času Čipkarskih dni nas je obiskal pihalni orkester iz Lepoglave na Hrvaškem Limena glasba. Podpisana je bila listina o pobratenju med Pihalnim orkestrom Alples Železniki in

tem orkestrom. V prihodnjih dneh, 23. septembra, bomo Lepoglavi vrnil obisk, saj takrat oni praznujejo Čipkarske dni. V prihodnosti načrtujemo pobratenje tudi na ravni obeh občin. Za letošnje poletje je značilno, da je bilo eno najtoplejših in tudi najbolj sušnih v zadnjih letih. Suša je zmanjšala pridelke, sadja pa ni tudi zaradi spomladanske pozebe. Med počitnicami in dopustniškimi dnevi smo si nabrali novih moči za lažje premagovanje nalog, ki nas čakajo v jesenskem obdobju.

Začela se je šola. V letošnjem letu obiskuje OŠ Železniki 708 učencev vključno z vsemi podružničnimi šolami. Prvič pa prestopa šolski prag 81 učencev. Potrudimo se, da bo njihova pot v šolo varna in da jim bo učenje v veselje in zadovoljstvo. Pouk se po novem začnjenja pozneje, kar pomeni veliko spremembo tako za učence, starše, za vse zaposlene v šoli, kakor tudi za izvajalce šolskih prevozov. Najobsežnejše delo v letošnjem letu, obnova "Placa", je v zaključni fazi. Trg že kaže novo podobo. Tudi vaško jedro v Selcih se obnavlja. Na držav-

ni cesti na Jesenovcu manjkata še dve postaji, ena proti Zalem Logu, druga proti Škofji Loki. Sanacija plazov se zaključuje. V letošnjem letu smo od države prejeli denarna sredstva za sanacijo plazov v Sorškem Potoku, Lajšah in Selcih (Kucelj).

Na prihodnji seji občinskega sveta nas čaka sprejetje rebalansa, saj bomo na nekaterih stroškovnih mestih potrebovali več denarnih sredstev, kot smo načrtovali s proračunom za leto 2012. Pred nami pa je tudi sestavljanje proračuna za leto 2013. Radi bi ga sprejeli do konca letošnjega leta. Začenja se koledarska jesen. Izkoristite lepe jesenske dni za sprehode in izlete v naravi, ki jih naša občina ponuja v izobilju.

*Župan občine Železniki
mag. Anton Luznar*

Kontakt:

anton.luznar@obcina.zelezniki.si,
tel: (04) 5000000, Občina Železniki,
Mobilni telefon: 040 327 994

Delo na področjih z najbolj žgočo in najdalgotrajnejšo problematiko

OŠPO

(odprto širokopasovno omrežje elektronskih komunikacij)

Na področju belih lis OŠPO Železniki je do 20. 8. 2012 podpisano skupaj 623 naročil. Z operaterjem Telekom je podpisano 410 naročil, z operaterjem Amis pa 213 naročil. Vsa naročila operaterja takoj posreduje podjetju Tritel v izvedbo (izgradnja gradbenega priključka, dobava in montaža CPE enote, vključitev uporabnika). Do zdaj je gradbeno zgrajenih 378 priključkov, vključenih pa je 406 naročnikov (84 več kot 30. 6. 2012). Trenutno se dela izvajajo v naseljih Selca, Zaloška Davča in Rudno.

*Peter Košir,
višji svetovalec za investicije*

OPN (občinski prostorski načrt)

Dopolnitve kart poplavne nevarnosti in razredov poplavne nevarnosti, ki jih je bilo potrebno naročiti, so v zaključni fazi. Delovna gradiva bodo predstavljena tudi na ARSO - Uradu za upravljanje z vodami, od katerega je potrebno pridobiti še edino manjkajoče mnenje k OPN. Pričakujemo, da bodo po septembrskem usklajevalnem sestanku terminski roki formalne pridobitve mnenja že jasnejši. Vsekakor se bomo zavzemali za to, da bo to v letošnjem letu. Glede na odzive s strani ARSO v zadnjem času, lahko to tudi upravičeno pričakujemo.

*Marko Demšar,
strokovni sodelavec za urbanizem*

KANALIZACIJA

Nadaljujejo se priklopi na novozgrajeno javno kanalizacijo Selca - Dolenja vas. Dne 31. 8. 2012 je bilo na javno kanalizacijo priključenih 226 stanovanjskih objektov (16 več kot 30. 6. 2012).

VODOVOD

V juliju in avgustu smo v okviru investicije "trgi starega mestnega jedra Železnikov" na Trnju zamenjali salonitno vodovodno cev v dolžini 125 metrov, v okviru investicije "hodnik za pešce - varna šolska pot" smo Na Kresu zamenjali salonitno vodovodno cev v dolžini 105 metrov.

*Saša Lazar,
svetovalka za komunalno dejavnost*

KAZALO

4 AKTUALNO

PETA OBLETNICA KATASTROFALNE VODNE UJME

5 ŠTEVILNE INVESTICIJE NA CESTAH, NADALJUJE SE SANACIJA PLAZOV

6 NOVA PROMETNA UREDITEV PRI OŠ ŽELEZNIKI

7 110 LET LESNE ZADRUGE ZA SELŠKO DOLINO

9 ŽELIJO SE ŠIRITI - PO MOŽNOSTI V DOMAČEM KRAJU

10 50. ČIPKARSKI DNEVI - KAKOVOST IN DOBRO VZDUŠJE

12 PO ENEM LETU V JAVNEM ZAVODU RATITOVEC

14 **STRANKARSKI UTRIP**

15 **POD RATITOVCEM ZNAMO**

JOŽICA REJEC, DIREKTORICA DOMEL, D.O.O.

17 **IZ NAŠIH KRAJEV IN ŽUPNIJ**

NA KRAWALU JE BIL KRAVAL

20 NOVA MAŠA V SELCIH

21 70 LET MAŠNIŠTVA MAKSIMILJANA OCEPKA

22 SELŠKA DOLINA NI POZABILA

23 OD LEPENKE DO ČUDOVITEGA IZDELKA

24 ALEKSANDER ČUFAR - EXCELLENCE FIAP PLATINE
TURŠKI KRIŽ NAD RUŠČEVO DOMAČIJO V PODBRDU

26 **DRUŠTVENA DEJAVNOST**

28 PETRA DOBRAVEC: "MOJA PRVA MISEL JE PIŠTOLA"

32 **ŠOLE, VRTCI**

33 **ODSTIRAMO NAŠO DEDIŠČINO**

35 **KORISTNE INFORMACIJE**

44 **POHVALIL BI**

46 **OBVESTILA**

ŽELEZNIKE SEM (ZA)ČUTIL

Dva meseca je že od jubilejnih 50. čipkarskih dne-
vov, vmes je zbežalo poletje, jaz pa jih še vedno
nosim v sebi. Resnično so mi segli do srca, skoraj
si upam reči, da so bili neponovljivi. Morda (upam
in verjamem, da celo z lahkoto) jih bodo prihodnji
čipkarski dnevi še prekašali po programu, številu ob-
iskovalcev in nekaterih drugih kriterijih, po razpol-
oženju jih bodo le težka. Kajti nekaj je bilo v zraku.
Bilo je tisto, kar sem prej velikokrat občutil po va-
seh, v društvih, pri posameznikih ... v Železnikih kot
kraju pa se mi je to zgodilo prvič: ljudje so živeli s
prireditvijo. Ko obiskovalec to začuti, je notri, postane
del prireditve, razpoloženje pa se le še pogloblja
in pogloblja. Prav to se je tokrat zgodilo. Mar ni to
nekaj najlepšega, kar lahko doživi organizator, kar
lahko doživi kdorkoli, ki je sodeloval, kdorkoli je bil
tam? Hvala vsem! Pa ne le v mojem imenu, v imenu
vseh, ki s(m)o si brisali solze ganjenosti bodisi na
koncertih in drugih prireditvah bodisi med spreho-
dom skozi kraj, to izjemo kuliso s prenovljenimi pro-
čelji hiš in trgi. S skrbno očiščenih okenskih stekel,
ponašajočih se s čipkami, je prav odseval (nebahav)
ponos: "Glejte, kaj smo naredili v petih letih po kata-
strofalnih poplavih; glejte, kako nam je uspelo! Tako
rekoč iz pekla smo s pomočjo dobrotnikov ustvarili
raj." Res je. In Železnikarji, iz srca vam privoščim in
želim, da bi znali ohraniti to svetlobo kraja.

Da, turizem smo ljudje! Prireditve je to znova razkri-
la, pokazala pa je tudi na neizkoriščene priložnosti
na tem področju. O izzivih selškega turizma smo se
zato pogovarjali z direktorjem Javnega zavoda Rati-
tovec Gregorjem Habjanom. Pozabili nismo niti na
letošnje najvišje občinske nagrade. Poleg Turistič-
nega društva Železniki je plaketo za leto 2012 prejela
Lesna zadruga za Selško dolino in nič manj zanimivo
ni prebrati, kakšni so izzivi naše doline v lesarstvu.
Rečemo lahko le: ko bo resnična kriza, nas lahko re-
šita čipka (turizem) in naša domača surovina, les.

Rok Pintar, urednik

IZDAJATELJ:

OBČINA ŽELEZNIKI

RATITOVŠKA OBZORJA
glasilo Občine Železniki

Naslov:
Uredništvo Ratitovških obzorij
Občina Železniki
Češnjica 48
4228 Železniki

Elektronska pošta:
urednik@zelezniki.eu

Odgovorni urednik:
Rok Pintar

Pomočnica urednika:
Nina Drol

Člani uredniškega odbora:
Tatjana Benedičič
Katarina Bertonec
Anton Sedej

Oglasno trženje:
Ana Jelenc (oglasl@zelezniki.eu)

Lektorici:
Darja Štibelj
Ana Jurjevič

Priprava za tisk:
Decop, d.o.o., Železniki

Tisk:
Schwarz d.o.o., Ljubljana

Ratitovška obzorja so tiskana v
2150 izvodih in jih brezplačno
prejemajo vsa gospodinjstva v
občini Železniki. Na voljo so tudi
na spletnih straneh občine
www.zelezniki.si/obcina/

Uredništvo si pridržuje pravico
do krajšanja in preoblikovanja
člankov.

Ratitovška obzorja so v razvid
medijev, ki ga vodi Ministrstvo
za kulturo RS, vpisana pod za-
poredno številko 1708.

Prihodnja številka glasila bo pred-
vidoma izšla 8. novembra 2012.
Članke in oglase sprejemamo
do vključno četrta, 18. oktobra
2012.

PETA OBLETNICA KATASTROFALNE VODNE UJME

Spomin in zahvala pri sanaciji posledic.

18. september 2007 je dan, ki bo ostal sedanjim in prihodnjim generacijam prebivalcev Železnikov, Zalega Loga in Davče v nepozabnem spominu. Takrat je po dolgotrajnem močnem deževju huda vodna ujma katastrofalno prizadela to območje. Zahtevala je tri življenja in povzročila ogromno škodo na premoženju in komunalni infrastrukturi.

Ob peti obletnici je prav, da se posvetimo tudi hvaležnemu spominu na izredno široko solidarnost vseh Slovencev, ki so iz vseh koncev domovine prihiteli na pomoč: posamezniki, skupine, gasilci, zdravniki in medicinsko osebje, pripadniki Civilne zaščite, Slovenska vojska, Slovenska policija, Rdeči križ, Karitas, ... Vsak od njih je po svojih močeh in zmožnostih pomagal in omilil prizadetost prebivalcev. Velika pomoč je iz dneva v dan prihajala od podjetij, ustanov in obrtnikov-podjetnikov tudi v materialu, opremi in finančnih sredstvih, ki jih je občinska komisija razdeljevala prebivalcem po ocenjenih potrebah. Pohvalno so se hitro odzvale tudi pristojne zavarovalnice, ki so ocenile škodo njihovih zavarovancev in takoj nakazale odškodnine.

Akcija v omenjenem sestavu je bila nadvse uspešna in je prinesla veliko olajšanje prizadetim prebivalcem. Nenazadnje ne smemo pozabiti tudi našega občinskega štaba za zaščito in reševanje, ki je pod vodstvom takratnega župana Mihaela Prevca uspešno vodil in povezoval večdnevno zelo zahtevno reševalno akcijo in pozneje sanacijo prizadetih krajev v občini Železniki.

Takrat smo rekli in danes ponovno rečemo HVALA SLOVENIJA!

Ko se danes sprehodimo po Železnikih, lahko z veseljem ugotovimo, da se je marsikaj spremenilo in da ima mesto danes lepšo podobo. Tukaj smo lahko hvaležni tudi vodstvu Restavratorskega centra - Republiškega Zavoda za varstvo kulturne dediščine, ki so s svojimi projekti in navodili pomagali pri obnovi objektov. Seveda poplavna obnova še traja, zlasti na področju Davče, kjer so temeljito pristopili k rekonstrukciji ceste. Začela se je tudi obnova trga pred župnijsko cerkvijo Sv. Antona Puščavnika na Trnju. V nekaterih

Zahvalna slika na zunanjem zidu novega dela pokopališča v Železnikih.
Foto: Anton Sedej

hudourniških grapah so se zgradili zadrževalniki, ki imajo poseben pomen varovanja pri zvišanju pritokov v strugo Sore. Aktualno ostaja še vprašanje, kdaj se bodo začela dela prepotrebne obvoznice v zg. delu Železnikov - Na Plavžu, saj bi ta del naselja prav z obvoznico dobil tudi boljšo protipoplavno zaščito ob reki Sori. V zaostanku je še dokončna obnova cerkve Sv. Frančiška Ksaverja na pokopališču in Kulturnega doma na Trnju. Toda upamo lahko, da se bo tudi to kmalu uredilo.

Lani je KS Železniki s prostovoljnimi prispevki krajanov postavila spominsko obeležje na katastrofo. Slikarka Marija Bersan Mašuk je tako na obzidju novega pokopališča v Železnikih naslikala dve sliki.

Anton Sedej

Slika na notranjem delu spominskega obeležja - pokopališča v Železnikih. Foto: Anton Sedej

ŠTEVILNE INVESTICIJE NA CESTAH, NADALJUJE SE SANACIJA PLAZOV

V občini Železniki tudi letos potekajo številne investicije na cestah in drugi infrastrukturi. Nekatere gredo h koncu ali so že izvedene, druge bodo pravi zagon dobile v jesenskih mesecih. V nadaljevanju predstavljamo potek nekaterih del.

OBNOVA REGIONALNE CESTE MED ZALIM LOGOM IN DAVČO

Izvajalec je v avgustu nadaljeval z zagotavljanjem potrebne širine voziščne konstrukcije – izgradnjo kamnitih zložb in zidov. Zaradi miniranja ob cesti na območju priključka za Zalo promet po gradbiščni cesti do nadaljnjega ni mogoč.

Pri poteku ceste ob vodotoku Davščica so se vzporedno nadaljevale vodnogospodarske ureditve, na priključnih lokalnih cestah pa izgradnja mostov.

ASFALTIRANJE OBČINSKIH CEST V LETU 2012

Z asfaltiranjem lokalne ceste Mravlja-Čenda v dolžini 971 m in javne poti Ambruš-Žagar v dolžini 120 m v vasi Rudno se je izvedel tudi drugi del asfaltiranja občinskih cest. Za jesenski termin tako ostaneta še krajša odseka, in sicer javna pot Maticl-Bobk v Selcih in javna pot Miha-Riki v Dolenji vasi.

OBNOVA LC 494101 SELCA- LAJŠE od km 0+000 do km 0+100 (vaško jedro Selc)

S soglasjem Zavoda za spomeniško varstvo se je začelo urejanje vaškega jedra Selc, s katerim bodo urejene javne površine ob cesti, tj. od gasilskega doma do Žnidarja, in dva vaška mostička. Obnovljena bo javna razsvetljava. Na vstopu v naselje bo izveden nivojski dvig kapelice.

IZGRADNJA PREHODA ZA PEŠČE

V okviru prometne ureditve šolskih poti je bil zgrajen oz. obnovljen prehod za pešce čez regionalno cesto pri tovarni NIKO. Prehod, ki je zgrajen v soglasju z upravljavcem R2-403, Direkcijo RS za ceste, lahko uporabijo učenci iz smeri Češnjice pri prihodu v šolo na vhodu pri telovadnici ter učenci na poti iz šole v plavalni bazen.

IZGRADNJA PLOČNIKA, VARNE ŠOLSKE POTI IZ SMERI NASELIJ NA KRESU IN LOG

V drugi polovici julija 2012 se je v okviru programa varnih šolskih poti začela izgradnja pločnika ob lokalni cesti v Dašnico za šolarje iz naselij Na Kresu in Log. Rok izvedbe gradbenih del je bil zaradi objektivnih okoliščin podaljšan do sredine septembra 2012.

*Gradnja pločnika ob lokalni cesti v Dašnico.
Foto: arhiv glasila*

SANACIJSKI PROGRAM PO POPLAVAH LETA 2009

V letu 2012 Občina Železniki nadaljuje s sanacijskim programom po "božičnih poplavih" iz leta 2009. Izbrani pogodbeni izvajalci izvajajo sanacijo plazov na LC 494161 Sorški potok, LC494101 Selca-Lajše (pri Tomažu Lajše 1), in na LC 494091 Selca-Kališe (nad Bobkom).

Sanacija plazu nad Bobkom ali, kakor pravijo domačini, "Na kuclju", je eden največjih v občini Železniki, saj zajema travnato pobočje med Selnico in zgoraj ležečo Kališko cesto. Plaz ogroža nižje ležeče hiše.

SANACIJA PLAZU V VASI ZABRDO

Z asfaltiranjem lokalne ceste skozi Zabrdno in začetnega odseka javne poti do Hlipa v Davči se je s krajšo zamudo končal program sanacije plazov za leto 2011.

*Darko Gortnar,
višji referent za komunalo*

NOVA PROMETNA UREDITEV PRI OSNOVNI ŠOLI ŽELEZNIKI

Promet na parkirišču pred glavnim vhodom v osnovno šolo je predvsem ob konicah, tj. zjutraj pred začetkom šolskega pouka, zelo gost. Zaradi prostorske utesnjenosti ni mogoče vzpostaviti tekočega prometa, posledično so ogroženi v šolo prihajajoči otroci. Z novim šolskim letom je nekaj novosti.

Da bi razbremenili promet pred glavnim vhodom osnovne šole in s tem povečali cestnoprometno varnost učencev, sta bila – po predlogu Sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu in občinskega odbora za komunalne dejavnosti in varstvo okolja – med poletnimi počitnicami izvedena sledeča ukrepa:

1. Dovoz z osebnimi vozili na parkirišče pred glavni vhod osnovne šole je omejen in tako dovoljen za zaposlene v šoli, za dovoz otrok v vrtec in dovoz otrok v 1. razred OŠ. Nova ureditev dovoza in parkiranja pred šolo sta označeni s prometnim znakom na vrhu klančine priključka.

Znak omejitve prometa pred OŠ. Foto: Darko Gortnar

2. Vse starejše otroke starši v šolo pripeljejo k vhodu pri telovadnici osnovne šole, tj. z lokalne ceste za Podlonk. Tu velja nova ureditev prometa, in sicer krožni promet. Pri povratku staršem ni potrebno obračati vozil, ampak pred telovadnico zavijejo levo in se preko novozgrajenega parkirišča pred "šolskim blokom" ponovno priključijo na lokalno cesto.

Krožni promet preko novega parkirišča. Foto: Darko Gortnar

*Darko Gortnar,
višji referent za komunalo*

Predsednik Lesne zadruge za Selško dolino Tomaž Demšar. Foto: Nika Demšar.

110 LET LESNE ZADRUGE ZA SELŠKO DOLINO

Lesna zadruga za Selško dolino, z. o. o. (v nadaljevanju LZSD), ustanovljena kot Sodarska zadruga, letos praznuje 110-letnico obstoja. V dolgih letih delovanja so doživeli veliko vzponov in padcev ter pisali pestro zgodovino. Sedanjost prinaša drugačne probleme in izzive. Kako se z njimi spoprijema Lesna zadruga, je pojasnil njen predsednik Tomaž Demšar.

Letos praznujete 110 let delovanja, prejeli ste tudi občinsko priznanje – plaketo. V obrazložitvi so bili zapisani številni uspehi Zadruge, kakšni pa so načrti za prihodnja leta?

V postopku denacionalizacije je bila želja tedanjih članov, da Zadruga pridobi lastništvo nad žago v Alplesu in gozdovi, ki so bili v njeni lasti pred 2. svetovno vojno in del Zadružnega doma na Češnjici. Namen tedanjega vodstva je bil upravljanje žagarske dejavnosti v Selški dolini. Po spletu okoliščin smo morali biti zadovoljni s tedanjim obratom za predelavo masivnega lesa v Alplesu in tedanjo menzo. V obeh primerih so bili objekti brez funkcionalnega zemljišča. V coni Alplesa smo šele letos pridobili zemljišče pred sedanjim Indramatom, kar nam omogoča širitev v primeru potreb. Trenutno imamo vse poslovne prostore zasedene z najemniki, tako da tudi nimamo kakšnih velikih načrtov za širitev dejavnosti. Predvsem pa vidim možnosti razvoja zadruge na področju biomase, saj imajo naši člani veliko neizkoriščenega potenciala v gozdovih. Tu imam v mislih predvsem ogrevanje večjih objektov na sekance.

V začetku se je LZSD ukvarjala z osnovno predelavo in sušenjem lesa v prostorih današnje dislocirane enote Indramata iz Škofje Loke in oddajanjem premoženja v najem. Kaj je osnovna dejavnost Lesne zadruge danes oziroma katero področje prevladuje?

V začetku, ko se je Zadruga ukvarjala s sušenjem lesa, je bila velika plačilna nedisciplina. Situacija je bila podobna današnji, kar je onemogočalo normalno poslovanje. Veliko tedanjih uporabnikov sušilnic je nabavilo svoje sušilnice, veliko pa jih je prenehalo delovati. Ko je podjetje Indramat iskalo proizvodne prostore v Železnikih, smo se v začetku dogovorili samo za proizvodne prostore. Pozneje pa smo z ukinitvijo sušilnic omogočili še dodatne prostore. Trenutno je na področju sušenja lesa v občini več manjših sušilnic, ki neka-ko zapolnjujejo to vrzel. Največjo sušilnico ima trenutno Lesarstvo Gatej Darko v IC Alples.

Danes pri Zadrugi prevladuje odda-

janje prostorov v najem. Skrbimo, da so najemniki zadovoljni in tako skoraj vsako leto dodamo kakšno novost (menjava oken, varčna razsvetljava v Indramatu ...)

V zadnjem obdobju je Lesna zadruga od Kina Sora iz Škofje Loke odkupila nekdanjo kinodvorano na Češnjici in jo skupaj z najemnikom dvorane Veroniko in Juretom Lušina obnovila.

Veseli nas, da sta si Jure in Veronika drznila stopiti na to pot in da z abonmaji poskrbita za popestritev kulturnega življenja v dolini. Tako kot vsako leto bomo tudi letos zakupili del abonmajev. Do letošnje sezone bomo poskrbeli za dodatno garderobo in izhod iz dvorane za igralce.

Vsakoletni izlet članov Lesne zadruge in njihovih partnerjev. Foto: Tomaž Demšar.

Kakšen je trenutni položaj lesarstva na Selškem?

Podobno kot pri ostalih panogah se tudi v lesarstvu pozna gospodarska kriza. Na Selškem je število samostojnih podjetnikov že dolgo časa praktično nespremenjeno. Veseli pa me, da se je v IC Alples sprostilo nekaj zemljišč in da so naši podjetniki dobili možnost za širitev in boljše delovne pogoje. Med kupci zemljišč sta tudi dva tesarja.

V okviru Alplesa je nekoč obratovala velika žaga. Je zdaj v Selški dolini še mogoče vzpostaviti kakšen tak obrat za predelavo lesa? Ali za to obstaja interes? So kakšne ideje na tem področju?

V IC Alples je trenutno postavljena manjša žaga v sklopu lesarstva Gatej Darka. Interes za večjo žago obstaja, pa tudi možnosti so. Mislim, da bi bila najprimernejša lokacija na bukovškem polju pri nekdanjih hlevih. Hlevi na bukovškem polju so v lasti Kmetijske zadruga Škofja Loka. Trenutno storitve žaganja lesa KGZ Škofja Loka opravlja žaga v Smolevi. Glede na probleme pri prostorski omejenosti žage v Smolevi in probleme s cestnimi prevozi, bi bilo smiselno razmisliti o širitvi na tem področju. To je samo moje razmišljanje, odločitev pa je seveda na strani lastnikov.

Je vsaj na področju Gorenjske predviden kakšen center za predelavo lesa – po vzoru sosednje Avstrije?

Tak center je predviden, vendar ne vem, kje so trenutno v dogovorih. Verjetno pa je problem denar in naša

Sodarska zadruga na Češnjici, predhodnica zdajšnje Lesne zadruga (centrala in skladišče ob Sori). Foto: arhiv Lesne zadruga.

zakonodaja. Tudi sicer bi se lahko v marsičem zgledovali po naših sosedih Avstrijcih. Zanimivost, ki sem jo zasledil pri njih, je tudi ta, da je v Avstriji zakonsko predpisano, da morajo v objektih imeti vgrajenega vsaj 20 % lesa.

Kako gledate na razvoj Alplesa, ki je pravzaprav nastal iz Lesne zadruga? Gre v pravo smer? Kako gledate na obrtno cono na področju te tovarne?

Na področju pohištvene industrije se čuti zelo močan vpliv tujih trgovcev in s tem manjša prodaja in nižja cena domačih proizvodov. Upam, da jim bo v tej hudi konkurenci uspelo obdržati svoj delež na trgu.

Vesel sem, da se je v letošnjem letu v IC Alples sprostilo več parcel, ki so jih pokupili podjetniki iz naše občine, kar jim omogoča širitev in boljše delovne pogoje. V predlogu pa je tudi, da bi glavna cesta v coni Alplesa postala kategorizirana javna pot. Lesna zadruga je poleg Indramata kupila še dodatnih 3.000 m² zemljišča, da bi lahko povečali obstoječo industrijsko halo v primeru potreb.

Koliko lesarskih podjetij je v Selški dolini, imajo delo, dovolj spoštujejo in uporabljajo domačo surovino, ki je je v naših gozdovih na pretek?

Točno število podjetij in podjetnikov ne poznam, poraba domače surovine pa se počasi a vztrajno povečuje.

Na vaši spletni strani vidimo, da razpolagate tudi s počitniškimi kapacitetami?

Pred leti smo kupili v termah Olimia počitniško hišico, ki jo oddajamo v najem članom Zadruga in tudi ostalim. Cena najema je ugodna, z letošnjim letom pa je zraven tudi možnost brezplačne uporabe koles.

Lesna zadruga je v letu 2009 zagotovila tudi dodatne prostore za potrebe krajevne knjižnice?

Tako je. Kot družbeno odgovorno podjetje se nam zdi prav, da delujemo tudi na tem področju. Sponzoriramo pa tudi nekatere večje dogodke v občini, kot so Čipkarski dnevi, gasilski večer PGD Selca, Kulturno društvo Češnjica, ...

Nina Drol

**JEKOV d.o.o.
DRAŽGOŠE 62
4228 ŽELEZNIKI**

Franc Jelenc

tel.: 04 5101550
fax: 04 5101551
gsm: 041 756 959

E-pošta: jekov@siol.net

ŽELIJO SE ŠIRITI – PO MOŽNOSTI V DOMAČEM KRAJU

V Saglesu v Smolevi imajo dve žagi za razrez lesa. Prodaja raste 35 % letno, v prvem letošnjem četrtletju se je glede na enako obdobje lani okrepila skoraj za 60 %.

Sabina Debeljak, ki je v družinskem podjetju zaposlena kot direktorica oziroma poslovna sekretarka, je povedala: "Naš partner je Kmetijsko gozdarska zadruga Škofja Loka, ki od okoliških kmetov odkupuje hlodovino. Mi pa zaračunavamo razrez lesa, oziroma vse storitve, ki jih na lesu opravimo. Skupaj s KGZ Škofja Loka smo močnejši in s tem konkurenčnejši Avstrijcem, ki imajo večje žage. Predelujemo izključno les iglavcev. Glavne kupce imamo v Nemčiji in Avstriji, kamor les prodajamo proizvajalcem oken, vrat in pohištva. Les boljše kvalitete prodajamo še na Slovaško, les za gradbeništvo pa v Italijo. V Sloveniji ustvarimo 30 % prihodkov s prodajo manj kakovostnega lesa za europalette. Les za gradbeništvo prodajamo tudi v arabske države. Navezali smo tudi stike s kupci iz Koreje in s Tajvana. S temi se še dogovarjamo, kar nam v veliki meri tudi ustreza, ker smo trenutno polno zasedeni z naročili."

Kakšni so načrti za prihodnost?

Vsekakor širjenje proizvodnje, če se bo le dalo v domačem kraju. Širiti se moramo glede na povpraševanje, da bomo ostali konkurenčni. Nemci in Italijani so z našimi polizdelki zelo zadovoljni. Kljub temu, da imajo v tujini večje žage, so te bolj avtomatizirane. Pri nas les boljše kvalitete vizualno pregleda še za to usposobljeni zaposleni, tako da je kakovost precej višja. Trenutno se dogovarjamo s proizvajalcem lesenih montažnih hiš, da bi jim mi razžagali les. Zdaj namreč les odpeljejo v Avstrijo, ga tam razžagajo in spet po dražji ceni nazaj odkupijo kot polizdelek. Želimo si, da bi čim več kvalitetnega slovenskega lesa ostalo doma in da bi namesto hlodovine prodajali lesene izdelke.

Koliko lesa letno razžagate?

Kot kaže bomo letos razžagali 13.000

kubičnih metrov lesa, s čimer smo zadovoljni. Proizvodnjo bo potrebno razširiti, imamo že deset zaposlenih, iščemo še dva sodelavca.

Kaj menite o sodelovanju med podjetniki v Selški dolini, ki se kakorkoli ukvarjate z lesom?

Mi sicer sodelujemo s toplarno Alples, kamor dostavljamo lesne odpadke. Ampak tega je zelo malo. Sama menim, da preveč tega odpad-

ka gre v izvoz za Italijo. Ti odpadki bi morali ostati doma in se predelati v biomaso, kar bi sistematično pomenilo cenejše ogrevanje. Sicer smo pristaši tega, da bi stopili skupaj in se povezali. Na tem mestu apeliramo predvsem na odkupovalce lesa, da les po konkurenčnih cenah odkupijo od kmetov in jih s tem spodbudijo, da les ostane v Sloveniji.

Nina Drol

Sabina Debeljak, direktorica podjetja Sagles. Foto: Domen Dolenc.

Prevzem hlodovine. Foto: Boris Pokorn

50. ČIPKARSKI DNEVI - KAKOVOST IN DOBRO VZDUŠJE

“Dodana vrednost Čipkarskim dnevom je bilo poleg kakovostne čipke vzdušje, k čemur so veliko prispevali domačini.”

S temi besedami je predsednik Turističnega društva Železniki **Blaž Kuhar** na kratko odgovoril na vprašanje, kaj je bilo letos na tej jubilejni prireditvi posebnega.

Čipkarski dnevi, ki so uradno potekali od 19. do 22. julija, so se v resnici začeli že teden dni prej z 19. festivalom Krawal. Sledile so športne tekme za zlato čipko in obiskovalcev je bilo iz dneva v dan več. Nekateri so kegljali, kolesarili, šli na pohod, igrali tenis ali odbojko na mivki, spet drugi so peli in plesali, si ogledali lutkovno predstavo ali skeč, tekmovali v balinanju, se udeležili muzejske delavnice ali šli na pohod po poteh Rapalske meje. A to so bile šele spremljajoče dejavnosti, saj je bila osrednja prireditev in razlog, da Čipkarski dnevi sploh obstajajo, razstava čipk, ki jo vsako leto pripravijo klekljarice iz Železnikov. Letos so bile čipke dane na ogled kar v štirih razstavnih prostorih. V galeriji Muzeja Železniki, v Lovskem domu, pr' Benedik in kot nekaj posebnega še na številnih oknih hiš.

Na nek način ni bilo letos nič drugače kot lani, le s to razliko, da so letošnji Čipkarski dnevi že, kot je dejal Kuhar: *“Ja, petdeseti so!”* Slovesnost je bila na uradnem odprtju v četrtek, 19. julija, že močno prisotna med ljudmi, saj se je pozitivna energija kar širila v zrak, med hiše. To, da brez prostovoljstva tudi tokrat ni šlo, pa pove podatek, da je, poleg glavnih akterjev organizacijskega odbora, na terenu delovala skupina šestdesetih ljudi in lokalni gasilci. V znak hvaležnosti vsem prostovoljcem, ki s svojim delom pripomorejo k vsakoletni izvedbi Čipkarskih dni, so na četrtkovi slovesnosti podelili spominsko listino Turističnega društva Železniki dolgoletnemu prostovoljcu **Lojzetu Nastranu** s Studena. Uradno odprtje sta glasbeno popestrila Janez in Maja Triler. Za tem je bil v Kačjem gradu kovaški skeč Srce med sabljo in žebli v izvedbi KUD France Koblar.

Na tekmovanju - mlada klekljarica suče niti v čipko. Foto: Anže Krajnc

Energija uvodnega četrtkovnega večera se je nadaljevala tudi naslednji dan, ko je bilo popoldne na Merovem dvorišču namenjeno otrokom. Na živčavu se je kar trlo otrok, ki so svoje spretnosti urili na delavnicah in se zabavali ob nastopu treh čarovnikov. Zvečer so lovci na dvorišču njihovega doma pripravili lovski večer. Ob 21. uri je bil pred plnado v sodelovanju s Harmonikarskim orkestrom Železniki koncert Fantov s Praprotna.

“V soboto se je že zjutraj začel pravi naval na Železnike. Po registrskih tablicah smo ugotovili, da so ljudje prihajali iz vse Slovenije in tudi tujine,” je povedal Kuhar in izrazil željo, da bi v naslednjih letih na Čipkarskih dnevih sodelovalo še več domačinov, predvsem gostincev. Če Čipkarski dnevi morajo biti in jih želimo imeti, bi bilo nemara res bolje, da projekt pristojne institucije kar posvojijo. Tako ne bi prihajalo do absurdov kot je ta, da stroški v štirih aktivnih dnevih za 2.000 evrov presežejo 30.000 evrov zaslužka. *“Ljudje se ne zavedajo, da smo za kritje stroškov prvi evro zaslužili šele v soboto ob pol osmih zvečer, ko smo odprli ‘pipco’ na sodu in po-*

dali prvo pivo,” je pojasnil Kuhar. Kakorkoli že, Železniki so bili v soboto polni ljudi in obiskovalci, tako laiki kot strokovna javnost, so bili nad razstavljenimi čipkami več kot očarani. Ob tem ne moremo prezreti dejstva, da se kakovost klekljane čipke iz Železnikov širi tudi izven meja občine in celo države. V začetku junija je namreč v Franciji potekal mednarodni natečaj OIDFA na temo mostovi, kjer je v kategoriji do 18 let s svojo čipko *“Zmajskega mostu”* tekmovala tudi petnajstletna Tina Mesec iz Železnikov. V svoji kategoriji je premagala vse tekmovalce in tako osvojila prvo mesto.

Na Čipkarskih dnevih je bila dobro obiskana tudi tržnica domačih pridelkov in izdelkov. Za jedačo so poskrbeli lovci, na nogometnem igrišču v Njivici pa je bila tradicionalna tekma *“ledik : oženjeni”*. Z velikim zanimanjem je bila obiskana tudi predstavitev starega običaja *“pobiranje kranceljnov”* in *“šivanja kovtrov”*, ki je potekala od cerkve do plavža.

Zvečer je občinstvo pred plavžem prisluhnilo koncertu pihalnega orkestra iz Lepoglave, ki se je v času svojega

Že na uradnem odprtju je 50. Čipkarskim dnevom dobro kazalo. Foto: Anže Krajnik

gostovanja pobratilo s Pihalnim orkestrom Alpes Železniki. Ogledali smo si lahko tudi prikaz kovanja žeblice. Za Lepoglavci pa je zabavo na odru še pozno v noč nadaljevala Manca Špik s skupino.

Prišla je nedelja, zadnji dan prireditve. V cerkvi svetega Antona je potekala maša za klekljarice. V starem delu Železnikov smo lahko videli prikaze domačih obrti in tržnico z več kot 30 stojnicami. Nato se je pričela zabava z ansamblom Jeglič in vse je bilo že v pričakovanju spreveda, ki je ob 14. uri "štartal" na Češnjici. V njem je sodelovalo več kot tristo ljudi. Skupini konjenikov z zastavami se je pred Mercatorjem pridružil še lik nočnega čuvaja v izvedbi Franceta Tuška in za njim v povorki pihalni orkestri iz Domžal, Vodic, Lepoglave in Železnikov. Med njimi so korakale mažoretke. Čisto spredaj nekaj majhnih deklic, tik za njimi njihove starejše kolegice. Za njimi so se peljali okrašeni "starodobniki" od traktorjev do limuzin in motorjev vseh vrst. Svoj voz je imela tudi Lovska družina Železniki in vsa turistična društva iz Selske doline: Selca, Dražgoše, Davča, Zali Log, Sorica in Železniki. Vsi

sodelujoči pihalni orkestri so imeli ob treh pred plavžem koncert. Sočasno se je na Merovem dvorišču že pričelo slovensko tekmovanje otrok in odraslih v klekljanju. V starem delu Železnikov so spet kovali žeblice, ob 17. uri pa so se ljudje še zadnjič zbrali. Na vrsti je bila le še podelitev priznanj in nagrad za klekljarska in športna tekmovanja. Čipkarskih dni je bilo tako konec in ljudje bi še kar ostali, če ne bi dež malo pomagal zadene spraviti pod streho.

V štirih dneh je bilo na 50. Čipkarskih dnevih skupaj približno petnajst tisoč obiskovalcev. A kljub že omenje-

nemu finančnemu minusu so z izvedbo prireditve organizatorji zadovoljni. *"Ne smemo gledati samo na denar, čeprav je ta pomemben, a ne bolj od vsebine, ki so jo letos dali ljudje s svojim odnosom do prireditve in eden do drugega. Prav ganjen sem, da je možno v Železnikih doživeti kaj takega,"* je merilo uspešnosti opisal Blaž Kuhar in dodal, da so Železniki prav s Čipkarskimi dnevi prepoznavni navzven. *"Z njimi imamo nekaj, kar nas je letos vsekakor povezalo navznoter in so dokaz, da nas lahko poveže še bolj."*

Tatjana Benedičič

TEKMOVANJA ZA ZLATO ČIPKO

Na tekmah za zlato čipko so prva mesta v posameznih disciplinah osvojili naslednji tekmovalci: v kolesarjenju je med moškimi zmagal Iztok Dogša, med ženskami Špela Škrajnar, oba Genesha Team; pri kegljanju med moškimi Davor Demšar in ženskami Mateja Košmelj; v taroku je bil najboljši Martin Tolar, v balinanju se je najbolje uvrstila ekipa Možina - Mravlja; v tenisu je zmagal Janez Jugovic; v odbojki na mivki ekipa Kragelj - Levpušček iz Avč Primorska in pri streljanju z zračno puško med moškimi Klemen Tomašević, ženskami Vesna Markelj, ekipno pa je bilo najboljšo Strelsko društvo Lotrič Železniki.

Popravek in opravičilo

V avgustovski (posebni) izdaji Ratitovških obzorij se nam je na strani 26 v Katalogu utemeljitev za posamezne kulturne spomenike pripetila napaka. Pri hiši Na plavžu 40 (EŠD 5996) je zapisano, da gre za Lencovo, nekdanjo Jozbecovo hišo, v kateri se rodil dr. France Koblar. Pravo hišno ime je pri Peku, France Koblar pa se je rodil v sosednji hiši Na plavžu 43. Za napako se opravičujemo.

Damjana Pediček Terseglav, Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, OE Ljubljana

Direktor JZR Gregor Habjan pred športno dvorano v Dašnici.
Foto: Tatjana Benedičič

PO ENEM LETU V JAVNEM ZAVODU RATITOVEC

"Če smo pa navajeni tako." To so besede, na katere je Gregor Habjan najpogosteje naletel pri svojem delu direktorja Javnega zavoda Ratitovec.

Morda zgornje besede niso ravno spodbudne za aktivne spremembe in delo, a **Gregor Habjan** je optimist in je v enem letu, odkar je zaposlen kot direktor JZR, naredil že kar nekaj konkretnih sprememb.

Službo je nastopil 1. septembra 2011, ko je prejšnji direktorici podelil mandat. *"Prijavil sem se, ker sem želel delati v dolini. Po petnajstih letih sem se naveličal Ljubljane in tu sem videl priložnost, da lahko kaj storim. Predvsem sem želel pospešiti razvoj turizma in aktivnosti za mladino,"* je svoje motive za to delo pojasnil Habjan.

Odkar je nastopil službo, so za začetek v kletnih prostorih bazena, ki spada pod okrilje JZR, res uredili prostore namenjene mladini in odprli Mladinski center (MC). Kot drugo so začeli organizirati animirane rojstnodnevne zabave za otroke, ki jih s pomočjo študentk lahko pripravijo v dvorani, muzeju, bazenu, na stadionu ali pa v prostorih MC-ja.

Kar se turizma tiče, je v pripravi predstavitev turistične ponudbe v Selški dolini. Predstavljeni bodo enodnevni, dvodnevni, poldnevni paketi in ostalo. Ponudba bo vezana predvsem na kulturo, znamenitosti in šport. V okviru tega si bodo obiskovalci skoraj v vsakem paketu lahko ogledali muzej in šli na sprehod

po mestu. Med ostalo ponudbo pa je še ogled spomenikov, predstavljena bo fužinarsko-kovaška pot, organizirani bodo šolski izleti. V Sorici si bodo obiskovalci lahko ogledali Groharjevo hišo in atelje Urša, v Dražgošah spomenik in muzej stare kmečke opreme, v Davči etnografski muzej,... Paketi so sestavljeni tudi glede na potrebe gostov. Obiske bo možno kombinirati po različnih krajih in vaseh.

K tem paketom bodo predvidoma lahko vključene tudi razne športne aktivnosti, kar bo celotno zadevo sicer nekoliko podražilo, a tudi obogatilo. S ponudbo želijo privabiti ljudi iz večjih mest, ki potrebujejo miren oddih na čistem zraku. Habjan je povedal, da se morajo o teh stvareh s posameznimi izvajalci še dogovoriti. Tudi z gostinci, ki bi takim organiziranim skupinam lahko ponudili kosila. Za šole pripravljajo kulturne, športne, tehniške in športno-kulturne dneve. Sem so všteta tudi nekatera okoliška smučišča.

Ob tako optimistično zastavljenem in zagnanem delu pa ne moremo mimo vprašanja, kje bi te večje skupine ljudi prenočile, če bi se pojavila potreba. V Železnikih teh kapacitet za zdaj še ni. Habjan se zaveda pomanjkljivosti in upa, da jo bodo s prenovo bazena začeli reševati že v

prihodnjem letu. Takrat naj bi nad bazenom uredili okrog 60 ležišč v obliki apartmajev. Zanimive rešitve nočitev pa so si domislili poleti, ko so v prostorih male dvorane in v šolski telovadnici uredili približno petdeset ležišč za pihalni orkester iz Lepoglave. Gostje s Hrvaške so namreč na povabilo domačega Turističnega društva za nekaj dni prišli v Železnike, saj so nastopili na Čipkarskih dnevih. Kot je pojasnil Habjan, bi v prihodnji sezoni v juliju in delno v avgustu na podoben način lahko uredili nočitve tudi za druge skupine ljudi, denimo tabornike ali sorodna društva in študente. *"Dvorana bi se čez poletje, ko ni večjih aktivnosti, lahko praktično spremenila v hostel. S skupnimi močmi bi to idejo zagotovo uspešno zapeljali. Hkrati skušamo dvorano poleti oddajati tudi v namen ohceti,"* pravi Habjan.

Na atletskem stadionu so letos vzpostavili tudi zunanjo enoto bifeja pri dvorani. Delno zaradi odbojke na mivki, delno zaradi potrebe po stalni prisotnosti na objektu. Sicer pa tu v mesecu septembru potekajo prve športne igre JZR, o čemer si lahko več preberete na njihovi spletni strani www.jzr.si.

Tatjana Benedičič

V Železnikih
1. - 30. September 2012

JAVNI ZAVOD
IGRE
SEPTEMBER 2012
RATITOVEC

* Turnirji * Zabava
* Tekmovanja *

1. Vikend
rokomet
tenis
florball

2. Vikend
atletika
beach volley
balinanje
polaganje rok

3. Vikend
kegljanje
mali nogomet
street ball
badminton
šah

4. Vikend
plavanje
košarka
tarok
streljanje
balinčkanje

5. Vikend
namizni tenis
mečem in mislim
pikado, met v center
odbojka
rokomet
ples

Organizator iger: JAVNI ZAVOD RATITOVEC; www.jzr.si

LOTRIČ[®]
METROLOGY

*Ali ste bili
že kdaj pri nas?*

Da vam bo lažje:

- pregledujemo merilnike krvnega tlaka
- servisiramo in nastavljamo točnost merilnikov
- prodajamo visokokakovostne merilnike krvnega tlaka, ki jih priporoča zdravstvena stroka

Da boste prepričani v točnost in pravilno delovanje vašega merilnika krvnega tlaka ga prinesite, mi pa bomo:

- pregledali merilnik
- izmerili in nastavili točnost kazanja merilnika
- izdali potrdilo o pravilnem delovanju

Ena skrb manj za 12 €

DOBRA VAGA V NEBEŠA POMAGA

KMALU ZAČETEK REKONSTRUKCIJE ČISTILNE NAPRAVE ŽELEZNIKI

Občina Železniki je avgusta zaključila postopek javnega naročila za "Posodobitev projektne dokumentacije za rekonstrukcijo čistilne naprave Železniki". Izbrani izvajalec je podjetje Dr. DUHOVNIK d.o.o. iz Medvod.

10. septembra je župan, mag. Anton Luznar, podpisal pogodbo za posodobitev projektne dokumentacije v višini 23.400,00 EUR z direktorjem podjetja dr. Jožetom Duhovnikom. Izvajalec bo dela predvidoma zaključil konec oktobra 2012, nato pa bo pridobljeno tudi gradbeno dovoljenje za rekonstrukcijo čistilne naprave Železniki, ki jo bodo posodobili in razširili z 2.000 na 4.500 PE. Predviden zaključek projekta v Železnikih je v letu 2014, ko bo končano enoletno poskusno obratovanje čistilne naprave. Projekt Občine Železniki je del operacije "Odvajanje in čiščenje odpadnih voda v porečju Sore", ki obsega iz-

gradnjo in izboljšavo primarnih kanalizacijskih sistemov v skupni dolžini dobrih 23 km s pripadajočimi objekti, gradnjo nove ter posodobitev, razširitev in nadgradnjo obstoječih čistilnih naprav. Pomen operacije je velik tako z okoljskega vidika kot z vidika zagotavljanja bolj kakovostnega življenja prebivalcev in nadaljnega razvoja škofjeloškega območja. Izvedba projektov bo imela pozitivne učinke na okolje, saj bo pomenila zmanjšanje emisij v vode iz komunalnih virov onesnaževanja in tako pripomogla k izboljšanju kakovosti površinskih in podzemnih voda ter ohranjanju naravnih virov in biotske raznolikosti.

Operacijo "Odvajanje in čiščenje odpadnih voda v porečju Sore" delno financira Evropska unija, in sicer iz Kohezijskega sklada. Operacija se izvaja v okviru Operativnega programa razvoja okoljske in prometne infrastrukture za obdobje 2007–2013, razvojne prioritete: Varstvo okolja – področje voda; prednostne usmeritve: Odvajanje in čiščenje komunalnih odpadnih vod.

Dodatne informacije:
g. Peter Košir, Občina Železniki,
tel.št.: 04/5000030,
e-naslov: peter.kosir@obcina.zelezniki.si

www.porecje-sore.si

ODGOVOR ŽALOSTNEMU, RAZOČARANEMU UREDNIKU

"Pa ne želim metati sence na katero od svetniških skupin, kaj šele na vse svetnike" je bilo napisano, ni pa navedeno, kaj točno je vzrok vaših občutij. Tudi sama imam od začetka tega sklica Občinskega sveta pogosto podobna čustva, navedla pa bom tudi vzrok zanje.

Neovrgljivo dejstvo je, da se je zgodilo točno določenega dne, na točno določenem kraju (načrtovalec je izbral odlično lokacijo pokopališkega zidu v Selcih), na točno ugotovljiv način.

Napis je po predvidevanjih načrtovalca in izvrševalca upravičeno vzbudil začudenje, ogorčenje, zgražanje, tem bolj po županovi obsodbi poimensko navedenih "dežurnih krivcev". Ko smo t. i. krivci zahtevali takojšnje preiskavo pristojnih organov pregona, je bila ta ustavljena in preprečena s strani vodilnih članov SLS. Čemu, zakaj? Krivec uradno še vedno ni znan. Med ljudmi pa se govori ... Torej zgodilo se je, kar se nikoli ne

bi smelo zgoditi. Tokrat so šli akterji predaleč, sami tudi vedo, kdo so, kaj so naredili in zakaj. Nikoli več pa takšni ljudje ne bi smeli sodelovati v politiki!

Njihov namen je bil dosežen, stvar se je zapeljala po načrtih, vendar samo navidezno in začasno.

RESNICE ni možno utišati, tudi po več desetletjih, zazidana za mnogimi pregradami, privre na dan. Tudi tokrat bo zagotovo tako!

Vedno nerazčiščeni, neraziskani in nepriznani grehi hromijo delovanje, napredek družbe, kjer se zgodijo - povzročajo tudi to, kar se dogaja v našem občinskem svetu. Zavoljo

navideznega miru, enotnosti jih NE SMEMO IN NE MOREMO odpraviti "saj se niso zgodili".

SPREGOVORITI je naša dolžnost in naša pravica - tako bom (bomo) delovali naprej, četudi bo kdo (mnogi) zaradi tega kdaj razočaran, žalosten, jezen. Kajti resnica tudi boli.

Mogoče pa bo kdo kdaj tudi spregledal!

Od urednika pa poleg razočaranja pričakujem predvsem objektivnost in raziskovalno žilico!

Branka Petrina Krek,
svetnica SDS

JOŽICA REJEC, DIREKTORICA DOMEL, d.o.o.

"Obeta se plodna jesen."

Razmere na trgu so negotove, treba se je znati prilagajati, ob tem pa ohraniti vrednote, kot so ustvarjalnost, odgovornost, pripadnost in sodelovanje. Z direktorico Domela smo se pogovarjali o tem, kako hkrati poslovati uspešno in družbeno odgovorno.

Jožica Rejec, direktorica Domela. Foto: Anton Sedej

Kako ste, po letos malce bolj zgodnjem kolektivnem dopustu, spet zagrizli v delo?

V Domelu smo, po kolektivnem dopustu, ki smo ga letos planirali nekoliko prej, kot je bila dosedanja praksa, pričeli delati na polno. V primerjavi z julijem, ki zaradi sezonskih nihanj postaja glavni počitniški mesec, smo imeli avgust v celoti pokrit z naročili in delom, dobri pa so tudi obeti za jesen. Lansko leto je bilo za Domel po poslovnih rezultatih rekordno, za letos smo načrtovali še dodatno rast, ki pa so jo razmere zaradi finančne situacije in nestabilnosti evrskega območja zavrle. Kljub temu je skupna realizacija le za približno 5 % manjša od rekordne lanske.

Kako ste torej poslovali v lanskem rekordnem letu?

Lani smo promet povečali za 10 % in dosegli 80 milijonov EUR prodajne realizacije. Ustvarili smo za 83 milijonov EUR celotnih prihodkov, kar je največ do sedaj. Dvignila se je tudi dodana vrednost, ki je presegla 30.000 EUR na zaposlenega. Ustvarili smo 1,6 milijona EUR dobička, okrepili vlaganja v nove izdelke in

inovativnost, veliko pa smo postorili tudi pri vzpostavitvi pogojev za rast in razvoj podjetja ter celotne skupine Domel. Okrepili smo finančni vzvod in zaradi rasti ustvarili več kot trideset novih delovnih mest. Izgubili nismo nobenega izmed pomembnejših kupcev ali trgov, smo pa pridobili nekaj novih za obstoječe in nove programe.

Uspešno poslujete tudi letos, vendar ste za to morali sprejeti nekaj dodatnih ukrepov. Katere?

Prvo polletje je za nami. V prvem kvartalu smo dosegali zaželeno rast, ki pa je v drugem kvartalu zastala in stagnirala. Na negotove in nepredvidljive tržne razmere smo takoj reagirali in izvedli ukrepe, ki so zavarovali uspešnost poslovanja. Izvedeni ukrepi so prispevali k fleksibilnemu delovnemu času in prilagodljivemu delovnemu koledarju. Okrepili smo trženje, pospešili razvoj, znižali zaloge in stroške poslovanja, nekaj pogodb o zaposlitvi za določen čas pa zaradi manjšega obsega proizvodnje nismo podaljšali. Tako smo v prvem polletju poslovali uspešno. Nismo dosegli večjega dobička, smo

pa kljub temu uspeli pokriti vse obveznosti in zagotovili vse bonitete, ki jih uživajo zaposleni na podlagi socialnega dialoga. Vrednost vseh bonitet po izračunani oceni preseže 15 % na izplačano povprečno plačo. Lastnikom delnic Domel holdinga bomo na osnovi sklepov letošnje skupščine delničarjev, ki so v pretežni meri zaposleni, izplačali dividende v višini 0,40 EUR na delnico, kar predstavlja 8 % donos na tržno vrednost delnice.

Kakšne pa so napovedi za drugo polovico letošnjega leta?

Za drugo polletje, po napovedih naših kupcev, pričakujemo, da se bodo tržne razmere stabilizirale, povpraševanje po naših izdelkih pa povečalo. Že iz avgusta smo morali nekatera dodatna naročila prenesti v september.

Kako se sicer prilagajate negotovim razmeram na trgu?

Razmere na trgu, zlasti v pogledu naročil in napovedi, so bile lani zelo nestabilne, letos pa se to še stopnjuje. Rdeča nit poslovanja je zato velika odzivnost in prilagodljivost, kar

pomeni stalno in sprotno sledenje spremembam in krajšanju dobavnih rokov. Da bi bili v tem pogledu čim bolj uspešni, smo se odločili, da postopno začnemo uvajati vitko proizvodnjo in jo dopolnimo z vitkim poslovanjem, ki bo še bolj učinkovito povezala celovito nabavno verigo, v katero smo vključeni. Uvedba bo prinesla ekonomske koristi, zlasti zmanjšanje vezave sredstev v zalogah, hkrati pa boljši servis našim kupcem.

Konkurenčni boj je v takšnih razmerah na trgu še ostrejši, kajne?

Agresivnost konkurence na svetovnih trgih je zaradi presežnih kapacitet in padanja kupne moči izjemno velika. Vršijo se pritiski na cene in plačilne roke. Kljub zaostrenim pogojem nam dobro uspeva vzdrževati vodilno pozicijo na trgu sesalnih enot v višjem cenovnem razredu. Krepimo pa našo pozicijo na trgu EC pogonov in komponent, kjer dosegamo lepo rast (med drugim smo v maju zagnali novo linijo za proizvodnjo pogonskih EC motorjev za brezvrvične električne verižne žage Husqvarna z akumulatorskim napajanjem). Oboje je v skladu z Domelovo vizijo: postati eden od vodilnih proizvajalcev EC pogonov in ohraniti vodilno pozicijo na trgu sesalnih enot.

Kako občutite plačilno nedisciplino?

Zaradi posledic finančne krize in denarnega krča namenjamo veliko pozornost denarnemu toku. Večina naših kupcev svoje obveznosti poravnava v rokih oziroma z manjšimi zamiki, tako, da v tem pogledu nimamo večjih težav oziroma odprtih računov.

Kako pa se kaže družbena odgovornost vašega podjetja?

Poslanstvo Domela je v prvi vrsti družbena odgovornost do lokalnega okolja, kar pomeni ohranjanje kvalitetnih delovnih mest. To pa zagotavljamo tako, da smo globalni razvojni dobavitelj s trajnostnimi razvojnimi rešitvami, lastnimi inovativnimi tehnologijami, da sooblikujemo svetovne trende na ozkih poslovnih področjih in smo vpeti v

svetovne tržne tokove. Zato stalno vlagamo v razvoj, tehnologije in trge. Družbeno odgovornost do trgov, na katerih nastopamo, izpolnjujemo z inovativnimi izdelki, ki so okoljevarstveno naravnani, saj porabijo manj energije pri delovanju od konkurenčnih izdelkov in manj materialov, ker so bolj kompaktni.

Kako v vašem podjetju spodbujate inovativnost, za katero delavce tudi nagrajujete?

V Domelu inovativnost načrtujemo tako na področju razvojnih rešitev kot tudi v najširšem smislu. S tem zagotavljamo stalno rast podjetja, kar so zahteve svetovnih trgov. Z integriranim inovacijskim procesom Sora letno pridobimo preko štiristo novih koristnih predlogov oziroma izboljšav. Inovacije v Domelu so opazne tudi na nacionalni ravni. Lani smo prejeli ugledno nagrado Gospodarske zbornice Slovenije za projekt izdelave in industrializacije elektronskega krmilja za EC pogone, ki smo ga v letošnjem letu začeli uspešno tržiti in tako izboljšali ter zaokrožili ponudbo naših EC motorjev v celovito rešitev.

Kaj si obetate od lani ustanovljenega razvojnega centra Nela?

Lani smo skupaj z desetimi partnerji iz industrije ustanovili razvojni center Nela v Železnikih in tja prežaposlili deset sodelavcev. Izpeljali smo prve investicije za razvoj izdelkov in tehnologij. Operacija je ocenjena na 40 milijonov EUR in je 50 % sofinancirana iz evropskih sredstev. Domel je z 22 % deležem največji in najodgovornejši za izpeljavo projekta, od katerega si veliko obetamo, tudi zaradi subvencij, ki pomenijo manjšo obremenitev lastnih razvojnih sredstev.

Lani ste na poseben način zaznamovali tudi 65-letnico kovinarstva v Železnikih. Kakšen je bil odziv?

Hkrati z otvoritvijo Nele smo lani zaznamovali 65-letnico delovanja kovinarstva v Železnikih, katerega pravi naslednik je postal Domel. Ob tej priložnosti smo organizirali Dan odprtih vrat in omogočili ogled proizvodnih prostorov. Odziv je bil zelo

dober. Po komentarjih, izrečenih mislih in izraženih dobrih željah pa tudi koristen, saj so se obiskovalci sami prepričali, kaj in kako proizvajamo v Domelu. Med obiskovalci je bilo tudi precej naših nekdanjih sodelavcev, ki so obujali spomine na čase, ki so jih preživeli v Domelu in izražali svoje izkušnje ter ocenjevali napredek.

Kako ocenjujete poslovanje vašega podjetja na Kitajskem?

Dokapitalizirali smo naše podjetje na Kitajskem, Domel Motors, Suzhou. Tam bomo v zadnjem četrtletju tega leta začeli proizvajati puhala za aplikacije električnih brizgalnih aparatov za nanašanje barve za največjega svetovnega proizvajalca s tega področja, korporacijo Wagner. Pričakujemo, da bomo s tem projektom uspeli plasirati preko dva milijona kosov puhal v prihodnjih treh letih. O našem podjetju na Kitajskem lahko povem, da so se rezultati poslovanja izboljšali in dosegamo pozitivne rezultate. Z novo investicijo pa se bo poslovanje še stabiliziralo, saj ne bo več odvisno samo od enega proizvoda.

Nam zaupate še vaše načrte za prihodnje leto?

Za prihodnje leto načrtujemo zagon proizvodnje EC motorjev za pralne stroje. V tem mesecu smo izdelali že prve industrializirane vzorce in jih posredovali v testiranje kupcem. Investicija, ki jo bomo pričeli že v tem letu, bo prinesla trideset novih delovnih mest in preko 15 milijonov EUR prodajne realizacije na leto. Projekt je zasnovan na sodelovanju med Domelom in nemškim podjetjem AKO, ki proizvaja in trži elektronske komponente za proizvajalce pralnih strojev.

Katarina Bertonec

NA KRAWALU JE BIL KRAVAL

Na 19. festivalu Krawal, ki je potekal 13. in 14. julija letos, je bilo vse zelo glasno in predvsem tudi zelo hitro. Skratka, vzdušje je minilo tradicionalno. Bil je kraval.

Na Jesenovcu je v okviru Čipkarskih dni zopet potekal tudi, zdaj že tradicionalni, underground festival Krawal. Skupaj s prijatelji ga je organiziralo Kulturno društvo Rov Železniki. Na prizorišču je bilo poleg zganjanja kravala, pijače in jedače, na travniku za Viljevim kozolcem seveda možno tudi brezplačno kampiranje.

Festival se je pričel v petek okrog osme ure zvečer z debi nastopom skupine **Boris Demšar in prijatelji**, ki je s svojim rock 'n' rollom takoj premaknila publiko, požela spodbuden aplavz in žur se je začel. Za njimi smo nato slišali še dva nova domača benda: **Death camp in Or else**. Vsi omenjeni so večinoma igrali svojo avtorsko glasbo v stilu heavy metala, hard cora in punka, seveda z različnimi manevri hitrosti in trdote. Ti bendi pa s svojimi nastopi niso le popestrili program na Krawalu, pač pa so hkrati dali tudi jasno vedeti, da se v železnikarskem glasbenem podzemlju dogaja veliko novega. Oder so nato zavzeli stari glasbeni znanci.

Enajstletniki **Disdrug this fuck** so najprej "zašpilali" nekaj hitov in nato še nekaj svoje novejšje glasbene matematike. Za njimi so prišli **3=Pjančki all stars band**, ki so v lokalnem narečju odpeli svoj svež repertoar in nato v nadaljevanju k sebi na oder izmenično povabili še dva gosta. Prvi je bil Goran, pevec bivšega benda **Maria Huanita** in drugi "Cene" iz **Kuppersbusch**. Slednji je s svojim prismočanim nastopom v pancarjih med publiko povzročil prav posebno stanje, vendar je premalo prostora v tem članku, da bi konkretno razložili, kako se je to zgodilo. Tisti, ki smo bili tam, smo v tem nekakšnem mini performansu med drugim izvedeli, kako je bolan že vrsto let, nato kje je južni otok in

Švedinje Beyond pink v svojem energičnem nastopu na Krawalu. Foto: Tatjana Benedičič

še kaj dela stari oča za pečjo. Petkovo glasbeno druženje so za vsem tem kritično, kot le oni znajo, nadaljevali **Trifor60**, vse skupaj pa je elektronsko zaključil **Helahirn**.

Po kravalu, ki smo ga bili deležni ves petek, je bilo slutiti, da se bo tako vzdušje nadaljevalo tudi v soboto, ko so oder zavzeli gostujoči bendi iz raznih delov Slovenije in Švedske. Za to so po voznem redu "Železniki - direkt Vesolje" poskrbeli: **Ne gnjavi** iz Maribora, **Firespit** iz Dolenjskih Toplic, Postojnčani **Blackout**, Švedinje **Beyond pink**, Novogoričani **Koromač** in **ZMP** iz Slovenj Gradca. Od naštetih si je večina publike verjetno najbolj zapomnila bend, ki sliši na ime Beyond pink. Glasbenice so namreč že s svojim prihodom na oder povzročile, da se je prostor za šankom hipoma izpraznil in kmalu je zbrano občinstvo pod odrom plesalo kot so one "špilale". Punce so nedvomno

povzročale konkreten kraval tako na odru kot pod njim.

Med obiskovalci smo v dveh dnevih poleg večinske mladine lahko srečali tudi nekatere starše domačih nastopajočih glasbenikov, nekaj njihovih bivših učiteljic iz osnovne šole, prijatelje, znance, sosede in druge; zbrane pa je na kratko nagovoril tudi župan. Če sklenemo, je Krawal minil v veselem vzdušju in bo verjetno tudi prihodnje leto pomenil priložnost za glasbeno "vetrenje" možganov in druženje z različnimi ljudmi.

Tatjana Benedičič

TUDI SREDI POLETJA SO NOČI LAHKO VELIKE IN SVETLE

7. julija točno ob 7. 07 uri zvečer se je na Soriški planini pričel Velikonočni koncert, ki je pod poletne zvezde Soriške planine privabil kar lepo število obiskovalcev.

Marjan Krajnik, vi ste bili eden izmed organizatorjev koncerta. Od kod ideja?

Organizatorji smo bili trije: pastir Žiga Saksida, Miha Pintar, ki je vodja Brunarice Soriška planina in jaz, pod okriljem Litostrojske koče. Že dalj časa smo se dogovarjali, da bi Čompe igrale v Litostrojski koči. Pastir Žiga Saksida je namreč tudi član omenjenega ansambla, tako da je v bistvu on izbral izvajalce. Glede imena koncerta ("Velikonočni") pa ni nujno, da je velika noč Velika noč, tudi sredi poletja so noči lahko velike in svetle.

**Na koncertu je bilo torej slišati za-
jetno količino kakovostne slovenske
glasbe.**

Tako je. Pod okriljem zvezd so nastopili: **ČOMPE, PIHALNI ORKESTER ALPLES ŽELEZNIKI, VASKO ATANASOVSKI TRIO, URŠULA IN JANEZ RAMOVEŠ & FANTJE IZ JAZBECOVE GRAPE, THIS DRUGS THIS FUCK** (prvotno so bili mišljeni **DEMOLITION GROUP** a zaradi bolezni niso nastopili), **DJ BORKA, HELAHIRN, TRIO ŠTIRIH SORŠKIH DEKLET.**

Kakšen je bil odziv publike?

Publika je bila nad izborom glasbe in ambientom "NA JASI" navdušena. Gledalcev je bilo za prvi koncert zadovoljivo, vendar upamo, da jih bo na naslednjih velikooooo več. Koncert naj bi namreč postal tradicionalen, saj smo že v dogovoru za naslednje leto. Za organizacijo koncertov bomo poizkusili dobiti tudi kakšna sponzorska sredstva.

Pripravili ste tudi dodatno ponudbo ...

Na koncertu smo že letos na stojnicah ponudili dobrote naših kmetij.

To bomo v naslednjem letu razširili še na več ponudnikov. Odziv udeležencev je bil zelo dober.

Ob nakupu karte ste nudili še posebne ugodnosti?

V okviru koncerta smo imeli tudi pohod po **RAPALSKI MEJI** in vsi udeleženci pohoda so imeli popust pri nakupu karte. Nudimo tudi brezplačno kempiranje na planini. Prihodnje leto vabljeni vsi ljubitelji dobre glasbe in domačih dobrot!

Nina Drol

Janez Škof - Čompe. Foto: Andrej Tarfila.

Žiga Saksida - Čompe. Foto: Andrej Tarfila.

SADOVI JESENI SPET VABIJO V SORICO

Tradicionalna prireditev "Sadovi jeseni" bo tokrat govorila o stoletnici elektrike v Sorici in napredku, ki ga je ta pridobitev omogočila.

Začetek dvajsetega stoletja je Sorico zaznamoval z izredno delovnostjo in željo po napredku, ki je ni bilo ne prej, pa tudi ne pozneje v vsej več kot sedemstoletni zgodovini vasi. Delovali so zadružna mlekarina, zgledno urejen skupni pašnik na Poreznu, gasilsko in prosvetno društvo. Lovrencova gostilna je stopala na pot širše turistične ponudbe. Za izgradnjo elektrarne je bila odločilnega pomena zadružna hranilnica, saj so graditelji le preko nje prišli do dokaj ugodnih posojil. Pokojni Niko Žumer iz Železnikov se je kot mlad fantič udeležil slovesne otvoritve. Rad je ponavljal

besede govornika iz Ljubljane: "Sorica je vzor umnega gospodarjenja v hribovju."

V soboto, 22. septembra ob 18. uri, bo v dvorani Ivana Groharja odprtje razstave. V prvem sklopu bodo prikazane fotografije graditeljev, gospodarjev in njihovih družin, ki so pristopili k gradnji elektrarne in dokumentov, ki so se ohranili. V drugem bo Elektro Gorenjska predstavila "Elektrika skozi čas". V tretjem bo predstavljen proizvodnji program tovarne Domel. Večer bo popestril Mešani pevski zbor Domel.

V nedeljo, 23. septembra, ob 15. uri,

bo na igrišču ob gostilni Macesen prikaz različnih kmečkih in obrtniških del na star, ročni način. Prikazan bo tudi napredek, ki ga je omogočila elektrika. Dogajanje bo popestril kulturni program gostov in domačih izvajalcev. Popoldne se bo prevesilo v večer ob glasbi ansambla Ideal in postrežbi članov Turističnega društva Sorica, ki prireditev pripravlja in vas vabi: Pridite! Če bo vreme slabo, bo nedeljska prireditev teden dni pozneje.

Marjan Peternelj

DAVŠKI ORATORIJ

Mladi iz KE Davča smo letos pripravili Oratorij 2012 z naslovom "Grem jaz".

Oratorija se je tudi letos udeležilo veliko število mladih in animatorjev iz Davče, Sorice in Danj.

Udeleženci so v štirih oratorijskih dneh spoznali življenje in delo Marije Dominike Mazarello. V dopoldanskem času so predvsem peli, se pogovarjali, plesali in zabavali. Skozi oratorijske dni so mladi lahko sodelovali na najrazličnejših delavnicah. Ena izmed teh je bila tudi delo z malimi živalmi, ko nas je obiskala gospa Nika in nam pokazala, kako premagati strah pred kačami, pajki in drugimi živalmi. Da smo lažje preživeli vroče dni, smo se ohladili s pomočjo vodnih iger in gasilcev, svojo igrivost in odvečno energijo pa smo porabili tudi pri drugih igrah, ki so jih za nas pripravili animatorji. Namesto izleta smo se letos odpravili na pohod na Črni vrh.

Za uspeh letošnjega oratorija so z darovanimi sredstvi poskrbeli Ministrstvo za pravosodje in javno upravo, Občina Železniki, župnija Davča, kmetija Jemec in vsi animatorji, ki so

bili pripravljeni darovati svoj čas in dobro voljo, da so se udeleženci zabavali.

Jana Jemec

Otroci premagujejo strah pred pajki. Foto: Marko Bevk

NOVA MAŠA V SELCIH

V selški župniji je bilo 8. julija letos še posebej slovesno, saj smo praznovali novo mašo Boruta Poharja iz Selc, ki prihaja iz redovne skupnosti lazaristov.

V Selcih je bilo v zadnjem času kar nekaj novih maš: leta 2008 jo je imel Boštjan Prevc, 2010 Marjan Kokalj in letos **Borut Pohar**. Ob tem je treba omeniti, da bo leta 2014 verjetno še ena. Vmes so bile v zadnjih petnajstih letih skoraj vsako leto tudi ponovitve novih maš, ker so v župnijo na pastoralno prakso prihajali bogoslovci oziroma diakoni. Selški župnik **Damjan Prošt** ugotavlja, da so zato "ekipe" za pletenje vencev iz bršljana, postavljalci mlajev, gospodinje, ki pripravijo pecivo, pevci, ki se za to veliko slavlje naučijo kakšno novo pesem, pogosto tudi "mašo", okraševalci, urejevalci ozvočenja, pritrkovalci, ministranti, sodelavke Karitas, mladina pri strežbi in ostali sodelujoči že dobro uigrani. Gre za slovesnost, pri kateri sodelujejo vsi farani, ki to želijo.

Župnik sicer opaza, da ljudje, sploh pa Slovenci, zelo čutijo potrebo po duhovnikih in da je vsak novomašnik novo utelešenje upanja in potrditev verovanja. Nova maša je zato za vsako župnijo nekaj lepega in veličastnega, saj se ljudje ob pripravi na slovesnost povežejo. Župnika smo vprašali, od

Novomašnik Borut Pohar in selški župnik Damjan Prošt. Foto: Peter Škrlep

kje spodbuda, da se v selški župniji mladi še vedno odločajo za duhovniške poklice. V zvezi s tem je povedal: *"Vsak duhovniški ali redovniški poklic je izmoljen. V župniji je precej vernih družin z več otroki. Po družinah se še vedno redno moli. Ravno tako pa je vsak četrtek skozi vse leto v cerkvi molitev pred Najsvetejšim za nove duhovne poklice."* Ugotavlja, da imajo po družinah v naših vaseh o duhovništvu

in redovništvu pozitivno mnenje, saj se o duhovnikih ne govori nesramno in nespoštljivo. Spodbuda za odločitev pa so, po njegovem mnenju, tudi novomašniki sami, ki izhajajo iz skupine teh mladih, saj so skupaj hodili v osnovno in srednjo šolo, k mladinskemu verouku in so animatorji pri oratoriju.

Katarina Bertoneclj

Skupinska fotografija pred župnijsko cerkvijo v Selcih. Foto: Peter Škrlep

70 LET MAŠNIŠTVA MAKSIMILJANA OCEPKA

Spomin na klekljarice ob 50. Čipkarskih dnevih.

V nedeljo, 22. julija, je župnija Železniki obhajala pomemben jubilej železno mašo nekdanjega župnika, 95-letnega upokojenega duhovnika, častnega kanonika **Maksimiljana Ocepka**. Pri somaševanju sta se mu pridružila nekdanja kaplana v Železnikih **Jože Hauptman** in **Rudi Tršinar** ter sedanji župnik **Tine Skok**. Slovesnosti so se, poleg domačih faranov, v velikem številu udeležili tudi verniki iz sosednjih župnij Dražgoš in Zalega Loga in se jubilantu zahvalili za njegovo dolgoletno duhovno oskrbo v župnijah. Še posebno pa so mu hvaležni za njegov neomajen trud, ki ga je v "svinčenih" časih preživel ob gradnji nove cerkve sv. Lucije v Dražgošah, obnovi župnijske cerkve sv. Antona Puščavnika in sv. Frančiška v Železnikih in gradnji novega župnišča. Obnovil je tudi župnijsko cerkev na Zalem Logu, ki jo je uničil podtaknjen požar. Slovesnosti sta se udeležila tudi župan Občine Železniki **Anton Luznar** in podžupan **Janez Ferlan** s soprogama.

V vseh treh župnijah je v obdobju njegovega službovanja (1959-1993) **Maksimiljan Ocepek** zapustil bogat pečat, ki je z zlatimi črkami zapisan v njihovo zgodovinsko kroniko. To je v svojem uvodnem pozdravnem nagovoru poudaril tudi župnik **Tine Skok**, ko je dejal: "*Danes žanjemo tisto, kar so sejali pred nami in to je tudi bogata zapuščina, ki jo je ustvarjal jubilarant, duhovnik msgr. Maksimiljan Ocepek.*"

Slovesna maša je izzvenela v zahvali Bogu za milosti, ki jih je bil deležen jubilarant, kar je tudi sam poudaril v zahvalnem nagovoru svojim nekdanjim faranom.

V Železnikih pa so ravno takrat potekali že 50. Čipkarski dnevi s pestrim etnografskim programom. V ospredju čipkarskih dni je bila razstava dragocenih čipk, ki so jih ustvarile

domače klekljarice, zato je bila nedeljska maša darovana tudi zanje in za vse pokojne klekljarice. Za njimi ostaja dragocena zapuščina lepo izdelanih cerkvenih prtov in opreme za bogoslužje, ki krasijo svetišča v vseh treh župnijah.

Nedeljsko slovesnost je spremljal cer-

kveni MPZ pod vodstvom zborovodkinje **Martine Šubic** in solista **Franca Tuška** ob orgelski spremljavi **Tomaža Močnika**. Srečanje z jubilarantom se je v veselem vzdušju nadaljevalo na trgu pred cerkvijo.

Anton Sedej

Železomašnik Maksimiljan Ocepek ob somaševanju nekdanjih kaplanov v Železnikih Rudi-ja Tršinarja in Jožeta Hauptmana ter sedanjega župnika Tineta Skoka. Foto: Anton Sedej

Jubilant v družbi ključarjev in ožjih župnijskih sodelavcev iz Dražgoš, Zalega Loga in Železnikov. Foto: Anton Sedej

SELŠKA DOLINA NI POZABILA

Letošnja julijska spominska slovesnost pred spomenikom talcem na Bukovškem polju v naši dolini je kot lani nosila naslov Pomni, dolina.

Ta dolina je leta 1950 žrtvam nacifašizma postavila spomenik, Plečnikovo delo. V spomenik, ki stoji tik pod gozdom na koncu brezovega drevoreda, so vgrajeni tudi koli, ob katerih so bili privezani talci. Slovenska vojska je ob njem postavila častno stražo, himno so zapele učenke Osnovne šole Železniki. V lepem programu, ki ga je vodila Mateja Markelj, so sodelovali Mešani pevski zbor Domel, Harmonikarski orkester Železniki, recitatorji Kulturno-umetniškega društva France Koblar. Tisti, ki ohranjamo spoštljiv spomin na dogodke in žrtve iz NOB, smo prišli od blizu in daleč. Tudi praporščaki ZB.

Slovesnost je bila pripravljena v sodelovanju Občine Železniki in Združenj borcev za vrednote NOB iz Železnikov in Škofje Loke. Bojno pot prešernovcev je orisal njihov predsednik Ivo Miklavčič. Prisotne pa je posebno navdušil govor novega župana Železnikov, mag. Antona Luznarja:

"Zbrali smo se, da se spoštljivo poklonimo padlim borcem in žrtvam fašističnega nasilja iz Selške doline. Na tem mestu so Nemci 14. julija 1943 ustrelili talce, ki so jih pripeljali iz begunjskih zaporov. Današnje srečanje je posvečeno tudi ustanovitvi Prešernove brigade in njenemu delovanju v usodnih dneh. Že od samega začetka obstoja se je moral naš narod boriti za svoje pravice. Zoperstaviti se je moral veliko močnejšim sovražnikom in si v boju zagotoviti prostor na koščku zemlje, ki mu pravimo Slove-

Dolenja vas – himna. Foto: Andrej Babič.

nija. Tako kot je zapisal pesnik Matej Bor: "Kadar čez gozdove rjovejo viharji, drevesa se svojih korenin zavedo."

Nadaljujmo s povzetkom govornikovih besed. *"Viharji nam niso prizanašali: kmečki upori, soška fronta, boj za severno mejo skupaj z generalom Maistrom. Obdobje 2. svetovne vojne pa je za naš narod eno najtežjih, najbolj krutih in žalostnih, a hkrati eno najbolj veličastnih v naši zgodovini. Odpor proti okupatorju, ki ga je organizirala Osvobodilna fronta, je prerasel v vsesplošni narodnoosvobodilni boj in postavil partizansko vojsko med zmagovalce 2. svetovne vojne. Pomembna preizkušnja je bila tudi odločitev za samostojno Slovenijo, priprave na osamosvojitve in vojna leta 1991."*

V nadaljevanju je govornik povedal, da bi se morali iz izkušenj prednikov več naučiti. Da se sicer zavedamo svojih

korenin, da pa prehitro pozabljamo našo vojaško zgodovino in vrednote naših staršev: pogum, tovarištvo, poštenost, solidarnost, domoljubje, zaupanje vase in predvsem odgovornost za skupno dobro vseh. Že večkrat smo v zgodovini pokazali, da znamo biti enotni, kadar gre za naš obstoj in našo prihodnost, zato moramo verjeti, da bomo prebrodili tudi sedanjo krizo. Spoštljivo se moramo spominjati žrtev za svobodo in se odločno zoperstaviti razvrednotenju dosežkov naše zgodovine. Pri spomeniku v Dolenji vasi se moramo pokloniti padlim. Pri tem pa se poklanjamo tudi naši zgodovini, na katero moramo biti ponosni. Spodbudno je bilo poslušati ta govor. Prisotni smo mu močno zaploskali.

Martina Sedej

V SPOMIN, ZAHVALA

Vsako slovo je težko. Še posebej zadnje slovo.

Soočenje z minljivostjo pa velikokrat tudi združuje tiste, ki so ostali. Sorodnike, sosede. Včasih je potreben samo stisk roke, včasih le nekaj besed – izgovorjenih ali zapisanih.

Fizične osebe lahko v Ratitovskih obzorjih objavijo zahvalo ob smrti svojcev veliko cca. 100 cm². Zahvalo lahko obsega največ 100 besed (cca. 600 znakov) in fotografijo. Cena je 30 EUR (skupaj z DDV). Zahvalo se lahko odda in plača v sprejemni pisarni Občine Železniki, besedilo pa se po možnosti posreduje tudi po elektronski pošti na naslov: urednik@zelezniki.eu.

OD LEPENKE DO ČUDOVITEGA IZDELKA

Če človek v življenju najde poklic, ki ga osrečuje, je to veliko vredno. Eden takih je upokojeni mizar Anton Potočnik s Kresa. Njegove ustvarjalne roke ne znajo mirovati. Les je sicer zamenjal za lepenko, vendar izpod njegovih prstov prav tako prihajajo čudoviti izdelki.

Anton Potočnik z najljubšim izdelkom, cerkvijo sv. Antona Puščavnika v Železnikih.
Foto: Nina Drol.

Ali dejstvo, da ste izučeni mizar, kaj pripomore pri vašem zdajšnjem ustvarjanju?

Zagotovo. Kot "tišlar" sem bil zaposlen v Alplesu. Narava dela je bila tam sicer malo drugačna, vendar sem že takrat rad naredil kaj v manjših dimenzijah. Seveda zase in za družino. Tako sem naredil lesene tovarnjake za otroke, leseno ladjo Bismarck, razna letala, ki smo jih nato spuščali s sinovoma, pa še kaj bi se našlo.

Kdaj pa se je porodila ideja o izdelovanju cerkvic iz lepenke?

Pred približno osmimi leti sem okrevaval po neki operaciji. Kar precej sem se dolgočasil. Ne vem kako, da sem v roke vzel lepenko in začel izdelovati cerkvico. Seveda je bil to bolj poizkus. Sproti sem se skušal domisliti, kako naj se stvari sploh lotim. Na koncu sem jo prekril z luskami storža, nato pa sem vse skupaj še pobarval. Potem pa so sledile še druge. Prva, ki sem jo naredil tako, kot jih izdelujem zdaj, je bila cerkev sv. Petra v Selcih. Cerkev

najprej fotografiram z vseh strani. Po sebe fotografiram še vse detajle na cerkvi. Nato se doma lotim izdelave. Iz malo trše, a tanke lepenke izrežem stene, nato iz sten izrežem odprtine za okna. Sin Toni mi pripravi sličice detajlov in oken in jih natisne na papir. Te detajle potem izrežem in jih prilepim na cerkev. Ko stene cerkve stojijo, se lotim izdelave zvonika in strehe. To mi vzame največ časa, ker je potrebno izdelati veliko drobnih detajlov. Ko je vse skupaj končano, cerkev z barvami za barvanje maket oziroma modelčkov še pobarvam.

Katere cerkvice ste že izdelali?

O, precej jih je že bilo: cerkvi sv. Antona in sv. Frančiška v Železnikih, pa cerkev v Davči, Sorici, Suši, Šenčurju, pri Sv. Lenartu, na Suhi, kapelico v Selcih, ... Sem pa poleg cerkva naredil že kar nekaj plavžev, spomenikov v Dražgošah, pa tudi nekaj starih hiš, predvsem kmetij. Sicer sem večino narejenih stvari podaril, nekaj pa sem imel tudi naročil. Cerkev v Davči je tako odpotovala v Ameriko, ostale pa so naročali ljudje iz domačega kraja.

Koliko teh drobnih "maket" se je v teh letih že nabralo?

Mislím da okoli šestdeset. Izdelava je kar zamudna in natančna. Najraje se k delu spravim dopoldne, ko je močna dnevna svetloba. Najbolj pa uživam ob izdelovanju cerkvice ali pa plavža.

Ste naredili tudi kakšno cerkvico zase?

O, seveda. Ker vsako leto uživam tudi ob postavitvi domačih jaslic, sem si izdelal cerkev sv. Antona Puščavnika iz Železnikov, ki jo postavim v jaslice. Naredil sem jo tako, da lahko vanjo napeljem luč, ki potem sveti skozi okna cerkve. Drugače pa doma hranim tistih prvih nekaj cerkvic, ki sem jih naredil in nekaj primerov ostalih izdelkov. Če bi obdržal vse, bi za naju z ženo Miro v stanovanju zmanjkalo prostora (smeh). Upam, da bo zdravje držalo in da bom tudi v prihodnje lahko užival ob tem svojem konjičku.

Nina Drol

Prve cerkvice, ki jih je izdelal spretni Anton. Foto: Nina Drol.

ALEKSANDER ČUFAR - EXCELLENCE FIAP PLATINE

FEDERATION INTERNATIONALE DE L'ART PHOTOGRAPHIQUE ali skrajšano **FIAP** podeljuje vsako leto fotografske razstavljske nazive. Prvič je bil v Sloveniji podeljen tudi naziv Excellence FIAP platine, ki ga je prejel fotograf Aleksander Čufar.

Kaj vse mora narediti fotograf, da je upravičen do tovrstnega fotografskega naziva?

Za pridobitev tovrstnega fotografskega naziva je potrebno sodelovati z 200 različnimi fotografijami na 600 razstavah pod pokroviteljstvom FIAP. Da pa naloga ne bi bila tako zelo lahka, je bilo potrebno osvojiti za vse predhodne in to zadnjo stopnjo tudi 18 nagrad v 18 različnih državah. Za tiste, ki ne poznate te organizacije, naj povem, da je to največja in najprestižnejša fotografska organizacija, ki združuje praktično vse nacionalne fotografske zveze.

Na katerih razstavah pod pokroviteljstvom FIAP ste sodelovali dosedaj, oziroma kje vse so si lahko ogledali vaše fotografije?

Na razstavah pod pokroviteljstvom FIAP sem sodeloval na šestih kontinentih: v Severni in Južni Ameriki, Afriki, Avstraliji, Aziji in Evropi. Nagrajene fotografije, ki so eden izmed pogojev za pridobitev FIAP fotografskih nazivov, so bile razstavljene v Ameriki, Avstriji, Angliji, Nemčiji, Srbiji, Sloveniji, Indoneziji, Južni Afriki, Franciji in na Finskem, pa še bi lahko našteval. Vseh nagrad se je tako nabrali že okoli 350.

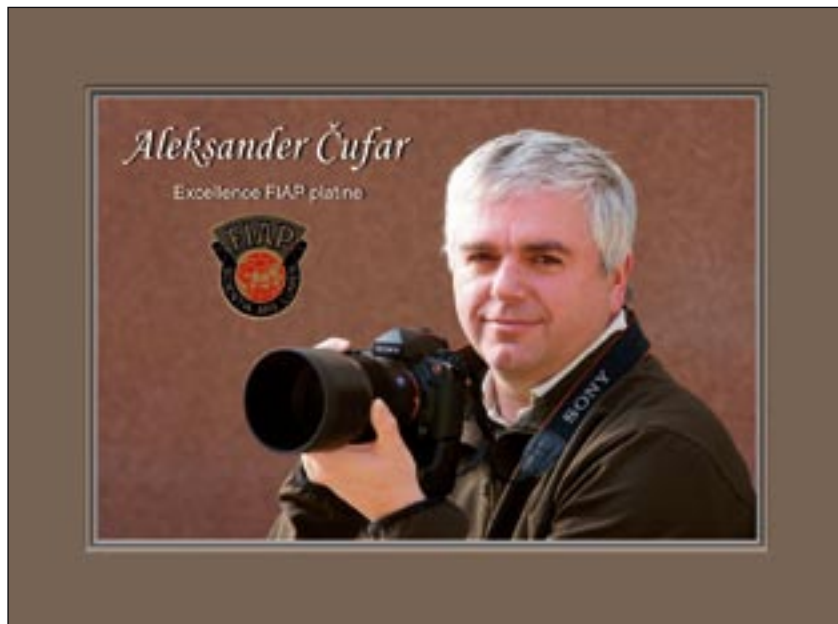

Foto: Janez Tolar

Kaj je tisto, kar v vas ohranja to ustvarjalno fotografsko iskrico?

Fotografija je čudovit hobi, dopolnilo in razbremenitev prehitremu tempu življenja. Vsak dan lahko zahajaš v naravo, mesta ali iščeš motive z ljudsko tematiko, hodiš v gozd in uživaš v fotolovu. Neizmerno veliko možnosti, ki ob vztrajnosti, pridno-

sti in večnemu iskanju novih znanj lahko prinesejo tudi lepe rezultate. Zame so največja nagrada odlične fotografije, ki me razveseljujejo in mi dajejo moči za naprej.

Iskrene čestitke ob vašem uspehu!

Nina Drol

TURŠKI KRIŽ NAD RUSCEVO DOMAČIJO V PODBRDU

Spomini na turške vdore niso pozabljeni.

Živimo v času, ko nas spremlja ne navadno hiter tempo vsakdana, ko smo z vseh strani obremenjeni z različnimi medijskimi dogodki, ki nas pogosto spravijo v slabo voljo in jemljejo smisel do vsega lepega. Včasih je rešitev lahko povsem spontana, da se ozremo nazaj v zgodovino na-

ših prednikov, na zanimivosti tistega časa in dogodkov, ki se po ustnem izročilu ohranjajo iz roda v rod.

Ena od teh je legenda o turških vpadih, ki sega daleč v obdobje 15. stoletja (o tem zgodovinarji), ko so Turki napadali, ropali, požigali in morili tudi na slovenskih tleh. Prihrumeli

so tudi na območje Primorske in Gorenjske. Dokaz o tem so zgodovinska raziskovanja in objave o Turškem križu – oznaki, ki je vklesana v skalo nad Ruscevo domačijo v Podbrdu št. 1. Tod, preko Turškega križa, je bila nekdanj tudi pešpot, bližnjica med Petrovim Brdom in Podbrdom. Sedanji

gospodar Rusceve domačije z okoličarji **Marjan Nagode** to znamenje čuva in varuje kot eno najbolj dragocenih zgodovinskih izročil svojih prednikov. Sam je vzorno poskrbel za ureditev poti in smerokazov do "Turškega križa", zgodovinsko zanimivost, za katero je med domačimi in tujimi obiskovalci precej zanimanja. Pred leti

je Marjan zgradil ob cesti okrepčevalnico "Pri Ruscu", Brunarico SLAP, kjer so mimoidočim na razpolago tudi vse informacije in zgibanka o "Turškem križu".

Po ustnem izročilu, ki se prenaša iz roda v rod, so se dogodki, s katerimi je povezan Turški križ, odvijali tako:

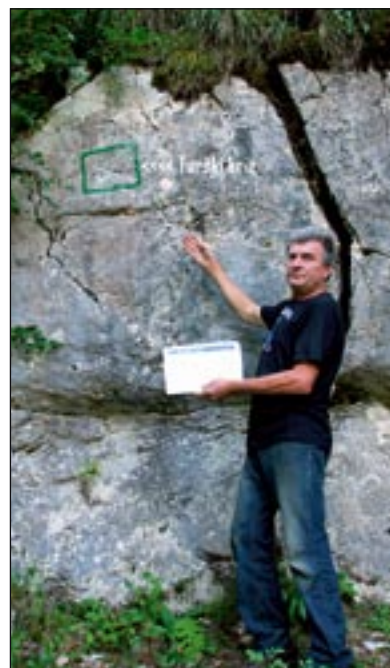
"Preko Baške grape čez Petrovo Brdo so nekoč prihrumeli Turki na Češnjico, kjer so pobili nekaj domačinov, požgali nekaj hiš, vas izropali in odgnali s seboj nekega dečka – šestletnega Jožka. Jožkov oče, ki mu je bil dom požgan in žena ubita, se je z enoletno hčerko rešil. S sestro pokojne žene, ki mu je poslej gospodinjala, se je iz kraja grozovitega zločina in velike žalosti preselil v samoto, na desni breg Sore še naprej od Zalega loga. Ker so ti ljudje prišli iz Selške doline, se jih je oprijelo ime "dolinarji", tako se pri hiši, ki zdaj spada v Davčo, še danes reče po domače "pri Dolinarju".

Strah pred ponovnimi napadi Turkov je bil zakoreninjen med prebivalci v krajih gornjega dela Selške doline, Petrovega Brda in Podbrda. Skupaj so izbrali primeren kraj nad kamnito navpično steno v današnjem Rusčevem svetu nad Podbrdom, ki so ga uredili v šance – obrambne okope. Pod to steno je tedaj vodila pot in kraj je bil zaradi soteske zelo prikladen za ta namen. Odločili so se, da na tem mestu na vsak način zaustavijo Turke.

Dvajset let po turškem vdoru na Češnjico so Turki spet prišli v Baško grapo in se pripravljali za prehod čez Petrovo Brdo. Pod omenjeno steno se je vnel boj, v katerem je bilo nekaj Turkov pobitih, nekaj ranjenih, ostali pa so se umaknili. Med ranjenimi Turki so tedaj dobili tudi nekega janičarja Juzufa (Jožefa!). Po vnetoviranem znamenju na roki so ga prepoznali za pred 20 leti ugrabljenega Jožka. Tudi starost je ustrezala.

Dolinarjev Jože, nekdanji janičar Juzuf, je vklesal v steno, pod katero je bil ranjen in ujet, križ v zahvalo za rešitev in vrnitev iz mohamedanskega v krščanski svet. Od tod ime in pomen tega "**Turškega križa**", ki je ohranjen do današnjih dni.

Dolinarjev Jože, nekdanji janičar Juzuf, se je kmalu vživel v domače okolje in zvedel o vsem kako so ga ugrabili Turki. Oženil se je in vrnil na Češnjico, kjer je obnovil opuščeni in požgani dom. Z njim je seveda prišlo tudi ime "pri Turku", ki se je obdržalo do danes."

Marjan Nagode ob skalni pečini, kjer je vklesano spominsko znamenje na turške vpade. Foto: Anton Sedej

O tej legendi pričajo tudi viri, saj je duhovnik in pesnik **France Svetličič** (1814-1881), ki je bil župnik od leta 1856 do 1863 tudi v Sorici, napisal epsko pesem z naslovom "Turški križ", ki je bila objavljena v 11. št. SLOVENSKEGA GLASNIKA v Celovcu 1. maja 1861. Zelo pomemben vir je delo našega rojaka **dr. Janeza Evangelista Kreka**, ki je leta 1909 napisal igro "Turški križ". Premiera je bila na odru društvene doma v Selcih za novo leto 1910, drugo uprizoritev pa so Selčani pod vodstvom režiserja **Marjana Kokalja** izvedli v Selcih na prostem 14. septembra 1997. Eden od virov so tudi zapiski zgodovinarja **Simona Rutarja** v knjigi "Zgodovina Tolminskega". Obsežno je "Turški križ" nad Podbrdom, opisal **Ciril Zupanc** v 17. letniku Loških razgledov – 1970. Glede na omenjene vire, je bil mladi Jožek ugrabljen septembra 1471, drugi turški vpad pa se je zgodil leta 1491.

Letos, 8. julija, so na pobudo **Marjana Nagodeta** prvič pripravili pri "Turškem križu" spominsko slovesnost, kjer so obudili zgodovinski spomin na te dogodke.

Anton Sedej

Znamenje - Turški križ - detajl. Foto: Anton Sedej

UJETO V OBJEKTIV

Obnova in ureditev prostora okolice starega plavža v Železnikih je bila večletna želja Občine Železniki, ki se je končno realizirala letošnjo pomlad. Ob starem plavžu so bili prej postavljeni kamniti podstavki starih nakoval, nekdanje fužine, ki je bila v sklopu plavža. Ob novi ureditvi prostora so omenjene ostaline odstranili in zdaj le streljaj od struge Sore negotovo čakajo, kakšna usoda jih bo doletela. Naj jih zato poklicani in odgovorni rešijo in namestijo na ustrezno, varno mesto, kjer bodo spominjale na stare čase železnikarskih kovačev.

Anton Sedej

Kamniti podstavki nakoval, dragocena zgodovinska ostalina nekdanjih fužin, čaka na usodo ob reki Sore, le streljaj od starega plavža! Foto: Anton Sedej

BOSIH NOG NAKROG

4. pohod bosonogih na Ratitovec.

Tudi letos, v soboto, 25. avgusta, je Planinsko društvo za Selško dolino organiziralo nenavaden pohod, kjer se udeleženci bosi odpravijo na Ratitovec. Udeležilo se ga je 64 pohodnikov, od teh največ domačih iz Selške doline, prišli so tudi Dolenjci in Belokranjci. Med njimi je bil najstarejši, 78-letni **Jože Šturm, p. d. Pavlinov Joža** iz Železnikov, ki se je udeležil že vseh štirih pohodov. Sodelovali so tudi otroci stari od 6 do 11 let. Start je bil pri Lovski koči na Toli - Prtovč, cilj pa ob Krekovi koči na Ratitovcu. Pohod ni tekmovalnega značaja, zato še toliko bolj privlači pohodnike. Kar 14 bosonogih junakov se je vrnilo brez obutve tudi nazaj na Prtovč, čeprav to ni bilo v programu pohoda.

Kot nam je povedal glavni organizator pohoda **Marijan Benedik** so s pomočjo sponzorjev vsem sodelujočim zagotovili dobro okrepčilo v koči na Ratitovcu in Lovski koči na Prtovču. Organizator se vsem

zahvaljuje za pomoč. Pohodniki so prejeli tudi spominske majice in gravirane medalje. Druženje s pohodom "bosonogih" bodo še nadaljevali, tako so obljubili ob slovesu,

saj jih še kako privablja tudi čudovita narava našega gorskega očaka Ratitovca.

Anton Sedej

Udeleženci 4. pohoda bosonogih pri Krekovi koči na Ratitovcu. Foto: Majda Benedik

ZAČENJA SE NOVA ROKOMETNA SEZONA

Rokometno društvo Alples se znova vrača v polni pogon. Tokrat kot člani druge državne lige, ki se s prvo tekmo na Ptuj prične 22. septembra.

Tekem bo veliko, saj je v drugi ligi 14 ekip, kar pomeni 26 krogov in kar 13 domačih tekem. Podpora pa bo na vseh še kako potrebna, saj je glavni cilj članske in mladinske selekcije uvrstitev članov v 1. b ligo in mladincev v 1. ligo. Poleg povratka je glavni namen društva ustvariti trdne temelje

za prihodnost, zato bo glavnina ekipe slonela na domačih igralcih. Še večji poudarek pa bo na mlajših selekcijah, saj brez pravega podmladka upeha na dolgi rok ni mogoče doseči. Zato vabljeni vsi navijači in ljubitelji rokometu. Pridite in podprite domače društvo pri tekmovalnih naporih.

Starši, vključite svoje otroke v naše društvo, ki izvaja treninge in krožke v telovadnici OŠ Železniki, Podružnični šoli Selca in v Športni dvorani po priloženih razporedih.

Srečo Rehberger

TRENINGI VSEH SELEKCIJ V SEZONI 2012/13

	ponedeljek	torek	sreda	četrtek	petek
ČLANI in MLADINCI	19.00 – 20.30	19.30 – 21.00		19.00 – 20.30	18.30 – 20.00
ST. DEČKI A in B Letniki 1988/1999		16.30 – 18.00	17.00 – 18.30	16.00 – 17.30	17.00 – 18.30
ML. DEČKI A in B Letniki 2000/2001	16.40 – 17.40 tel. OŠ Železniki			16.00 – 17.30	14.30 – 16.00
MINI ROKOMET Letniki 2002/03/04		17.00 – 18.00 tel. OŠ Železniki		18.00 – 19.00 tel. OŠ Železniki	
ŠPORTNI KROŽEK Letniki 2005/2006	15.40 – 16.40 tel. OŠ Železniki	15.45 – 16.45 tel. OŠ Železniki			

RAZPORED ROKOMETNIH TEKEM ZA SEPTEMBER IN OKTOBER

krog	datum	ekipa	gostje	kraj tekme
2.	22. 9.	STDA	Krim Olimpija	Železniki
2.	22. 9.	STDB	Olimpija - Krim Mark Ol	Železniki
1.	29. 9.	MDA	RD Loka 2012	Železniki
1.	29. 9.	MDB	RD Loka 2012 B	Železniki
2.	29. 9.	Člani	RD Rudar	Železniki
1.	5. 10.	Mladinci	RD Loka 2012	Železniki
4.	6. 10.	STDA	RD Loka 2012	Železniki
4.	6. 10.	STDB	RD Loka 2012	Železniki
3.	10. 10.	MDA	DRŠ Aleš Praznik	Železniki
3.	10. 10.	MDB	DRŠ Aleš Praznik	Železniki
4.	13. 10.	Člani	RK Radeče	Železniki
3.	19. 10.	Mladinci	RK Kranj Predvor	Železniki
6.	20. 10.	MDA	RK Radovljica	Železniki
6.	20. 10.	MDB	RK Radovljica	Železniki
7.	27. 10.	STDA	ŠD Mokerc - Ig	Železniki
7.	27. 10.	STDB	ŠD Mokerc - Ig	Železniki
6.	27. 10.	Člani	RK Černomelj	Železniki

Legenda:

STDA:
starejši dečki A-letniki 1998
STDB:
starejši dečki B-letniki 1999
MDA:
mlajši dečki A-letniki 2000
MDB:
mlajši dečki B-letniki 2001

Petra s pištolo. Foto: Tatjana Benedičič

PETRA DOBRAVEC: "MOJA PRVA MISEL JE PIŠTOLA"

V nekaj več kot letu dni je iz B lige prestopila v A ligo, na državnem prvenstvu dosegla 2. mesto, z rezultati pa že dosega tudi predpisano kvoto za olimpijske igre.

Šport, s katerim se ukvarja **Petra Dobravec**, je streljanje z zračno pištolo. Po zatišju od aprila, se jim treningi začnejo spet v avgustu. Medtem se Petra rada udeleži tudi kakšne lokalne tekme ali tovarniškega piknika, kjer streljajo s sodelavci. A teh "fabriških" streljanj se ne namerava več udeleževati, saj posluša očitke, da ni "fer" da strelja, sedaj ko je v reprezentanci. "Ne želim koga odvrniti samo s svojo prisotnostjo, čeprav sem ravno na veselicah in piknikih sploh začela. Ne morem pa za nalašč ne zmagat, raje ne grem," je pojasnila Petra.

Ena njenih zadnjih večjih tekem je bilo državno prvenstvo z malokalibrsko pištolo v Ljubljani 22. junija, kjer je kljub temu, da je prvič streljala s tako pištolo, zasedla odlično tretje mesto. Sicer pa je Petra prvič streljala pri svojih šestnajstih letih na predvojaškem naboru na Pokljuki s puško M48, drugič, pri tridesetih pa, ko je na Čipkarskih dnevih pobrala vse nagrade. "No in tam je bil tudi Branko Košir, ki je zdaj moj trener. Takrat, leta 2000, sem prišla v Strelsko društvo Lotrič Železniki, a trenirala sem neredno, dvakrat ali trikrat na leto in še to sem bolj klepetala kot kaj drugega. Po sedmih letih sem še to pustila, ker sem se vpisala v šolo. Ha, ha, ha ... in poslušaj

to. Človek me res tri leta ni poklical. Potem sem v februarju 2010 zaključila šolo, maja pa zazvonil telefon in Branko Košir. Pa je reku: "Ti, zdaj si pa ti verjetno šolo že naredila, a ne?" No in sem jeseni res začela trenirati dvakrat na teden in še isto leto prišla v državno reprezentanco."

Naslednjo sezono 2011/2012 jo je trener poslal na njeno prvo mednarodno tekmo v Split, kjer je bila šesta. Na novih državnih kvalifikacijah pa je že dosegla prvo mesto med Slovenkami. Z doseženimi normami je tako že lahko začela hoditi na tekme v tujino, v Munchen in Plzen. Ker je bila na meddržavnem dvoboju Slovenija : Hrvaška druga, jo je Strelska zveza Slovenije letos poslala na svetovni pokal. Rezultat 383 krogov bi se na primerni mednarodni tekmi namreč lahko štel tudi za normo, ki je pogoj za udeležbo na Olimpijskih igrah. Od trenutka, ko je izvedela, da gre na svetovni pokal, se z njo, kot je dejala sama, ni dalo o ničemer več pogovarjati. "Kot bi imela peno v glavi. Sin Sandi, mi je še tisto zadnje nedeljo rekel: "O, a ti pa kar na svetovni pokal, pa to ne kot gledalec." A veš, to je neprecenljiv občutek, da greš. Bilo je noro in če ne bi bilo trenerja Branka, res ne vem, kako bi bilo. In

veš kaj se mi je zgodilo. Na elektronskem strelišču sem po poizkusnem streljanju pozabila preklopiti na start za tekmovalne tarče in sem dve seriji streljala v prazno. Ko sem došla, kaj se dogaja, sem imela le še 22 minut, da "odstreljam" celotno tekmo, ki sicer traja uro in petnajst minut. Vseeno sem kar dobro streljala in dosegla 370 krogov ter dosegla 69. mesto. No, kljub zapletom me je trener pohvalil in to ljudje "rabimo". Že tako imamo dovolj enega "sranja" vsak dan, tam na tekmi je pa treba vse to čisto izklopiti, če ne, ne gre."

Strelsko društvo bi Petro z veseljem pošiljalo na več mednarodnih tekem, kjer bi pridobila izkušnje, a žal jim primanjkuje sponzorjev, ki bi krili stroške. Nekaj malega za učenje podmladka sicer daje občina, Lotrič d. o. o. plača prevoz, za kaj več se morajo znajti sami. O streljanju kot športu pa Petra razmišlja takole: "Tole streljanje je en čuden šport. Ni fizično naporno, ampak si "zmatran" v psiho. A si že kdaj reševala tako matematično nalogo, da si "zašvicala"? Tako je to. Za vse ostalo ti zmanjka energije."

Tatjana Benedičič

BOREC VEČERA V MARBURGU

V prejšnji številki smo predstavili slovenskega boksarskega reprezentanta **Gregorja Debeljaka**, ki je medtem spet dosegel viden uspeh. S slovensko boksarsko reprezentanco se je na povabilo nemške boksarske reprezentance med 5. in 7. julijem 2012 udeležil tekmovanja v nemškem mestu Marburg. Sodelovalo je 60 tekmovalcev, v ringu je bilo tako 30 borb. Boksar iz Dolenje vasi je

prejel nagrado za najboljšega borca večera, kar je velik uspeh, o katerem je povedal: *"Da dobiš takšno nagrado v Nemčiji, je res lep uspeh, saj je Nemčija zelo znana po boks. V bistvu je tam boks po priljubljenosti takoj za nogometom. Sploh pa je velika čast že to, da nagrado podelijo Slovencu in ne Nemcu."*

Katarina Bertonecelj

Gregor ob prejemu nagrade. Foto: osebni arhiv

SKUPAJ ZMOREMO VEČ

Na nedeljsko jutro, 17. junija, smo se pred ribogojnico na Rudnem zbrali Žilavi žeblički Železniki (skavti), Rod zelene sreče (taborniki) ter Klub študentov Selške doline.

Med nami je že dolgo tlela želja po tem, da bi se mladinska društva v Železnikih povezala. Lansko jesen je iz vseh strani padla ideja o progi preživetja. Mesece priprav in trdega dela je obrodilo bogate sadove.

Na progo se je podalo 90 pogumnih udeležencev oziroma 30 skupin. Start je bil za nekatere malce stresen, saj niso vedeli, kaj vse jih čaka v gozdu pod Kališami. Na poti jih je čakalo 18 preizkušenj. Z otroškimi kolesi so vozili "downhill", plezali po "lojtri", hodili po "opičjem mostu", se spuščali po toboganu, iskali izhod iz labirinta, ..., povsod pa jih je pričakalo ogromno blata.

Na cilj so prihajali vsi navdušeni, predvsem pa neprepoznalni in umazani. Marsikdo od odraslih je v sebi spet našel otroka.

Organizatorji smo bili navdušeni nad odzivom udeležencev. Tudi glavni namen, povezati društva, je več kot uspel. Obljubljam, da bomo kaj takega ali podobnega še pripravili.

Katarina Černe,
Odgovorna čebelica

Prizor s proge preživetja. Foto: Katarina Černe

FOTOKOPIRANJE in RAZMNOŽEVANJE

Ignac Pfajfar s.p.
gsm: 041/437-742

Studeno 3, 4228 Železniki
tel.: 04/510-17-20
E-mail: pfajfar@siol.net

Nudimo vam:

- **FOTOKOPIRANJE in PRINTANJE** (iz USB ključa ali CD-ja) črnobelo in barvno do formata A3
- **VEZAVE** - plastične in kovinske
- **OFFSET TISK** dopisov, blokov, kuvert, vizitk, letakov ...
- **RAZNOVRSTNO PLASTIFICIRANJE** cenikov, jedilnih listov ...

SKAVTSKI POLETNI TABOR - KVAJDEJ 2012

Kvajdej je projekt, ki na pet let združi gorenjske izvidnike in vodnice (otroke, stare od 11 do 16 let). Letos se je zgodil že četrtič zapored in je povezal vseh 12 gorenjskih čet oziroma 326 udeležencev ter 90 voditeljev in osebja. Od 16. do 22. julija so se naše poti združile na travniku na Nomenju (pri Bohinjski Bistrici), kjer smo doživeli noro pustolovščino.

Geslo Kvajdeja je bilo *"Dej ne mencej!"*. Naš vrli kmet Polde je dobil možnost, da mu dobre vile izpolnijo tri želje. Za prvi dve (*štal'ca in krav'ca*) ni bilo problema. Pri tretji pa je bil na preizkušnji in je kar cel teden mencej in se odločal, česa si v življenju najbolj želi. Vsak dan je izbiral med različnimi vrlinami (zdrav in močan, moder in ponižen, pripraven in zabaven, zaljubljen in zagnan, drzen in pošten ter furbčen in korajžen). Zadnji dan pa se je le odločil, kaj bi rad za tretjo željo. Želel je imeti vse tiste vrline in vrednote, ki jih imamo skavti.

Na taboru smo preko različnih aktivnosti (ustvarjalne delavnice, proga preživetja, nočna igra, velika igra, vodne igre, športne igre, zabavni večeri, večerja v gosteh, dan odprtih vrat) in duhovnosti udeležence pozvali k temu, naj bodo ustvarjalni in pobudniški ter naj ne mencejajo, ampak naj nekaj naredijo zase in za druge.

V sredo smo imeli na programu izhod ter dobro delo. Peš smo se podali do Bohinjske Bistrice, natančneje do Ajdovskega gradca, kjer smo ob predhodnem dogovoru z občino in župni-

jo pomagali pri gozdarskem čiščenju tega območja. Ker nas je bilo zelo veliko, smo delo tudi hitro opravili.

Teden je minil prehitro in jambor je padel. Ostalo pa nam je polno nepozabnih spominov. Nasmejani obrazi, pestri izzivi, zanimive preizkušnje, petje in ples do onemoglosti, skakanje po lužah, nova prijateljstva ... in še in še. Težko je v nekaj besedah opisati, kakšen pečat smo odtisnili,

še težje je z besedami pričarati pristen utrip vsega dogajanja, zagotovo pa lahko trdim, da nam je le skupaj uspelo!

Tudi skavti iz Železnikov smo z vključitvijo v organizacijske trope aktivno sodelovali pri pripravi tega projekta, na katerega smo se pripravljali vse leto.

*Katarina Černe, Železniki 1,
glavna koordinatorka projekta Kvajdej 2012*

Skupinska fotografija s tabora. Foto: Kvajdej

S KOLESI PRI BLATNEM JEZERU

Letos smo se skavti iz Železnikov odločili, da na poletni tabor krenemo s kolesi. Izbirali smo med različnimi kraji in se naposled odločili za Blatno jezero oziroma Balaton po madžarsko.

V petek, 24. avgusta, smo se Irma, Brigita, Vid, Klarisa, Jan in Jure s kolesi odpeljali v Ljubljano. Tam nas je počakala še Kaja. Skupaj smo se z vlakom odpeljali do Hodoša – naše zadnje slovenske postaje in od tam

naprej pot nadaljevali s kolesom. Naredili smo še nekaj kilometrov po cesti, ki je bila ravna kot palačinka in poiskali prostor, kjer smo zaspali.

Naslednji dan smo zgodaj vstali in kolesarili do vasi Nova, kjer smo v trgo-

vini kupili vse potrebno in zamenjali denar v forinte. Cesta ni bila več ravna, ampak valovita kot donavski valovi, ki jim ni bilo videti konca. Vmes smo ugotovili, da smo se celo izgubili. Vrniti smo se morali nazaj do Baka

in pot nadaljevati v drugi smeri. Po stokilometrski poti pa smo le prispeli na cilj. Pred nami smo zagledali Blatno jezero, ki je bilo prav zares blatno. Povečerjali smo, si postlali ležišča neke sredi parka in kmalu vsi zaspali. Preslišali smo budilko in zato spali malo dlje. Pot smo nadaljevali mimo mnogo Balaton-x krajev. Ustavili smo se pri cerkvi, kjer so imeli mašo. Po kosilu smo, kljub močnemu vetru, hitro premagovali kilometre. Začela se je približevati nevihta. Ko se je ulil dež, smo se zatekli pod majhno streho pri gostinskem objektu. Med večerjo nam je varnostnik dejal, da se s prostora, kjer smo bili, moramo umakniti, saj je zemljišče zasebno. Ostala nam je le še železniška postaja. Dogovorili smo se za stražo na dve uri. Ker nas je zjutraj vse zeblo, smo si v bližnjem baru naročili vročo čokolado.

Nato smo se s kolesi peljali na turistični ogled mesta. Ob enajstih nas je že čakal vlak. Naložili smo kolesa in se spravili v kupeje. Med vožnjo smo našli nekaj naših prvič. Na primer prvič smo pili kupljen bezgov sok, jedli kuskus z nutelo in pred-

vsem bili prvič na skavtskem taboru, kjer nismo jedli hrenovk. Po deseturni vožnji smo le prišli v Ljubljano. Od tam pa nas je avtobus odpeljal v Škofjo Loko, kjer so nas že čakali starši.

Klarisa Trojer

Kolesarska družina na poti po Madžarski. Foto: Klarisa Trojer

NOVICE IZ MUZEJSKEGA DRUŠTVA ŽELEZNIKI

Muzejsko društvo Železniki bo v oktobru 2012 predstavilo novo, že deveto številko zbornika Železne niti. Vsi dosednji zborniki so bili med ljudmi izredno lepo sprejeti.

Tudi letos so v Muzejskem društvu Železniki svojim zvestim bralcem, ki jih zanima bogata preteklost krajev in ljudi, pripravili pestro vsebino zbornika. Avtorji prispevkov so se tudi tokrat zelo potrudili in pred-

stavili zanimive teme, ki razkrivajo tančico skrivnosti naše preteklosti. Med drugim bomo lahko brali o nadomestnem denarju fužinarjev v Železnikih, stoletnici prve elektrarne v Sorici, o velikem požaru v Železnikih pred 190 leti in prebirali zapise iz stare zemljiške knjige Železnikov. Pa še o zgodovini plavža, našem velikem rojaku Antonu Globočniku Plemenitemu Sorodolskemu, mlinarstvu na naši Sori in še in še.

Tudi tokrat vas, dragi bralci, vabimo, da z nakupom zbornika pokukate v našo zgodovino in podprete dejavnost Muzejskega društva Železniki, ki z zapisi o preteklosti bogati sedanjost in tlakuje prihodnost.

V Galeriji muzeja Železniki je od petka, 31. avgusta, na ogled razstava slik avtorice Martine Lotrič z Rudna z naslovom MA-LO.

Čudovita razstava bo odprta do 26. septembra. Vabljeni.

Muzejsko društvo Železniki išče prostor za hrambo svojih eksponatov.

Zaradi prostorske stiske Muzejsko društvo ne more več sprejemati eksponatov, ki jih ozaveščeni ljudje prinesejo v muzej, da bi jih rešili pred uničenjem. Poslanstvo MD pa je prav skrb za našo preteklost. Začasni depo je poln, poleg tega pa tudi neprimeren za hrambo. Prav zaradi tega iščemo novo skladišče, ki je lahko kjerkoli v Selški dolini. Prostor mora biti suh in zračen, z dostopom za vozilo (šupa, garaža, opuščeno gospodarsko poslopje, zaprt kozolec, hlev ...).

Informacije: predsednik MD Železniki, Rudi Rejc, 041/753-471

Andrej Bogataj

VODNA ZABAVA V VRTCU ŽELEZNIKI

Letošnje poletje nam je postreglo z nemalo sončnega in vročega vremena. V Vrtcu Železniki smo dneve, ko nas je sonce najmočnejše grelo, izkoristili za igre z vodo.

Terase jasličnih otrok so se spremenile v prava kopališča, najmlajši so se ob bazenčkih zabavali kar v plenicah. Starejši otroci so od doma

prinesli kopalko, brisače in sončne kreme. Na vrtčevskem igrišču smo si uredili "plažo", kamor smo odložili brisače, se namazali s kremami in se prepustili otroškim radostim. Vodo smo prelivali, polivali, metali smo vodne balončke in se škropili s plastenkami, napolnjenimi z vodo. Na dopoldanskem soncu, ki še ni bilo

tako vroče, smo se tudi posončili. Upamo, da bodo naši otroci poletne dni v vrtcu ohranili v lepem spominu.

Vesna Benedičič

Plaža. Foto: arhiv vrtca

Izkoristili smo tudi kanal za odvodnjavanje. Foto: arhiv vrtca

NEKOČ IN DANES

V nedeljo smo šli peš na Torko. Pridružila se nam je tudi mama. Začela nam je pripovedovati, kako so nekoč delali.

Fantje in moške so poleti že zjutraj ob petih vstali in šli kosit. Dekleta pa so pripravila zajtrk, ga prinesle v senožeta in stresle redi. Seno so pograbili, ga naložili v bergele in odnesli domov ali v senik. Danes si pri košnji pomagamo s stroji. Ko smo prišli na Torko, nas je zeblo. Zato smo se šli pogret na peč. Mama je nadaljevala s pripovedovanjem. Včasih so bile družine večje. Ob večerih so se zbirali ob topli peči. Danes pa so družine manjše in ob večerih se zamotimo z računalnikom in televizijo. Včasih so bile kuhinje črne, zakajene in majhne z odprtimi ognjišči. Danes pa so velike in notri je pečica, štedilnik, miza, mikrovalovka in še veliko drugih strojčkov. Hiše so bile včasih sezidane iz kamnja, zidovi so bili zelo debeli. Danes pa so sezidane iz opek. Strehe so bile pokrite s škrlom in ne s strešniki kot so danes.

Skozi okno smo gledali pot, po kateri smo prišli peš. Včasih so prehodili vso to pot, danes pa se lahko po njej pripeljemo.

Nekoč je bilo življenje težje kot danes.

Anika Čemažar, 4. razred, PŠ Sorica

VČERAJ - DANES

Leto 1965 - okolica zg. dela naselja ob Plavžu, levo prvi obrat TEHTNICE Železniki, desno Matijevcova kapelica Sv. Antona Puščavnika. Foto: Anton Sedej

Julij 2012 - levo zapuščena stavba nekdanjega podjetja DOM OPREMA Železniki, velika sprememba od leta 1965. Foto: Anton Sedej

NAREČNE BESEDE

A boš kej ven? Ali boš kaj zunaj?

Kujavnk – prostor, kjer se je kdo od domačih kujov –
kuhal mulo, se je umaknil.

Tole se je pa dobro **zvedl** – uredilo, razpletlo, izšlo.

Ladi Trojar

IZVOR BESEDE LAJŠE ŠE VEDNO UGANKA

Etimologom izvor besede Lajše dela kar nekaj preglavic, saj še vedno niso dognali, iz kje naj bi ime izhajalo, zato v nadaljevanju sledijo le njihova ugibanja.

Vas Lajše je sestavljena iz dveh ločenih gruč, zato sta se med prebivalci prijeli neuradni poimenovanji Zgornje in Spodnje Lajše. Podatki iz urbarjev iz leta 1291 in 1318 sicer kažejo, da so se Lajše že takrat delile na Gorenje in Dolenje Lajše. Nekaj časa je bila vas poimenovana tudi Selške Lajše, danes pa je uradno ime vasi Lajše.

Strokovnjaki razmišljajo, da je ime morda povezano z besedo "laz", ki predstavlja s travnato površino porasel teren, ki je bil v preteklosti izkrčen in se nahaja v oziroma ob gozdu. Glede na lego vasi, ki se dejansko nahaja sredi z gozdom obraslega hriba, bi tej razlagi lahko celo pritrdili. Ugiba pa se med drugim tudi, da naj bi bilo ime Lajše, in sorodna imena krajev, kot je na primer kraj Lašna, morda izpeljanka iz besede Lah. To ime izhaja iz slovanske besede vlah, ki je pomenila staroselca oziroma romaniziranega Kelta. Kasneje pa se je izraz začel na splošno uporabljati za romansko govoreča ljudstva. Danes ga uporabljamo predvsem za Italijane. Tudi France Planina, ki je med drugim proučeval imena naselij na Selškem, je v svojem članku v Loških razgledih v zvezi z imenom Lajše povedal, da "ime še čaka na rešitev".

Vaščani so zaradi lažjega sporazumevanja tekom vsakdanjega življenja posamezne dele vasi oziroma dele obdelovalne zemlje in gozda ob vasi poimenovali zlasti po njihovih naravnih značilnostih. Še danes so živa poimenovanja Dolga njiva, Huda njiva in Zadnja njiva, s katerimi so označili značilnosti posamezne njive in njeno lokacijo. Nekatera poimenovanja so splošna kot na primer *snožet* (izraz pomeni

Cerkev sv. Jedrti v Lajšah. Foto: Katarina Bertonec

travnik na hribovitem svetu, ki se kosi enkrat letno), posamezni *bošti* (boršt pomeni gozd), *Svetine brd'* (brdo je ne preveč visoka podolgovata vzpetina). Poimenovanja *Brine*, *Pod bukov'co* in *Drene* so povezana z rastlinstvom, značilnim za določeno območje. *Na dolah* in *Na breg'* sta nastala zaradi terenskih značilnosti. V povezavi z vodovjem so *Mlake*, *Vel'ka voda*, *Na močil* in *Potok*. Nekateri deli so še posebno zanimivi, na primer *Gavzn'k*. Gavzniti je vulgarni izraz za umreti. Verjetno so ime začeli uporabljati, ker je bilo področje še posebno težko za obdelavo in so pri delu "dihali na škrge". Ostala poimenovanja, ki sem jih še odkrila, pa so *Pr' pajštu* (pajštva je koliba za sušenje lanu ali sadja), *Rativn'k*, *Sarca*,

Blek, *Na župncah*, *Majarč'k*, *Krmele*, *V klneh*, *Na križah*, *Na plečah*, *U snicah* (senica pomeni senik). *Pr' cerku* pa je področje ob cerkvi sv. Jedrti, ki je bila porušena leta 1945 in ponovno zgrajena v 90. letih 20. stoletja. Poimenovanj je verjetno še veliko več, a se na žalost z generacijami izgubljajo in tako ni več mogoče odpreti prav vseh.

Viri:

ustno izročilo, SSKJ, članek *Imena naselij v Loški občini* (France Planina, *Loški razgledi* št. 28/81),

Marko Snoj: *etimološki slovar slovenskih zemljepisnih imen* (založba Modrijan, Ljubljana 2009).

Katarina Bertonec

POLETJA JE KONEC, KAKO OSTATI "FIT"

Poletja je konec. Vedno manj bo lepih, toplih in sončnih dni. Za vse športne navdušence, predvsem ženske, je to obdobje, ko se iz objema narave preselimo v športne dvorane in telovadnice. Ena izmed najbolj priljubljenih oblik vadbe je skupinska vadba oziroma aerobika.

Aerobika je vsem dobro poznana oblika vadbe, kjer izvajamo različne gibalne strukture ob spremljavi glasbe. Glede na tempo glasbe in uporabo različnih pripomočkov se spreminja intenzivnost vadbe. Prav zaradi uporabe različnih pripomočkov poznamo več vrst aerobike (step aerobika, BOSU, Gliding, pilates ...). Cilji rekreativne aerobike so povečanje funkcionalnih sposobnosti srčno-žilnega in dihalnega sistema, motoričnih lastnosti, krepitev vseh večjih mišičnih skupin, izboljšanje in vzdrževanje telesne kondicije in izboljšanje koordinacijskih sposobnosti. Poleg vseh telesnih učinkov pa aerobika predstavlja tudi uro druženja in sprostitve, kar lahko pozitivno vpliva tudi na posameznikovo samopodobo in samozavest.

Pravilno izvajana in nadzorovana aerobna vadba spodbudno vpliva na celo telo. S primerno vadbo lahko razvijamo in vzdržujemo fiziološke in motorične sposobnosti, zvišujemo imunsko odpornost. Med vadbo aktiviramo in krepiamo vse velike mišične skupine, s tem oblikujemo telo in vzdržujemo kondicijo, z razteznimi vajami pa poskrbimo za gibljivost. Ker je ura aerobike namenjena tudi druženju, zabavi in sprostitvi, pa tako zadovoljimo tudi naše psihične in sociološke potrebe. Po vadbi se počutimo napolnjeni z energijo in pripravljeni na nove izzive.

KLASIČNA aerobika

Je oblika vadbe z intenzivno koreografijo in vajami za krepitev mišičnih skupin. Obsega vaje z različno stopnjo intenzivnosti, s poudarkom na oblikovanju trebuha, nog in zadnjice.

PILATES

Je učinkovita vadba, ki deluje iz notranjosti telesa proti mišicam na površju. Poudarek je predvsem na manjših mišičnih skupinah, ki so pri

3. stopnja. Foto: GG

klasični aerobni vadbi premalo ali celo napačno obremenjene. Pri vadbi smo pozorni na poseben sistem dihanja, s katerim krepiamo globoke trebušne mišice. S tem razbremenimo spodnje hrbtne mišice, kar je odlična preventiva pred poškodbami oziroma bolečinami v spodnjem delu hrbta.

STEP aerobika

Je vadba, pri kateri uporabljamo stopničko oziroma step, na katero se ob glasbi s pomočjo različnih gibalnih struktur vzpenjamo in zopet spuščamo z nje. Te gibalne strukture nato povežemo v enostavne in razgibane koreografije. Vadba je prav tako obogatena z vajami za moč, zaključuje pa se s sproščanjem. Pri STEP aerobiki krepiamo in oblikujemo celo telo, predvsem spodnji del telesa, se pravi noge in zadnjico, krepiamo srčno-žilni in dihalni sistem, razvijamo mišično moč in povečujemo razgradnjo maščob. Poraba kalorij pa je 30 % večja kot pri klasični aerobiki.

GLIDING™

GLIDING™ DISKI se uporabljajo kot vadbeni pripomoček. To so posebno oblikovani diski, ki omogočajo izvajanje gibov na nežen, eleganten, a kljub temu nadvse učinkovit način. Pri prehajanju v položaj omogočajo, da so mišice celotno pot giba vklju-

čene in da je dosežena resnično največja amplituda giba. Zlahka jih je vključiti v vse vaje, ki smo jih do zdaj izvajali brez njih, razlika je le, da se v končni položaj zdaj zadržamo, ne pa stopimo, odrinemo ali odskočimo, kot smo to delali do sedaj.

Za konec pa še namig za raven treh. Le kdo bi se ga branil?

DESKA je statična vaja, ki ne samo da krepi trebušne mišice ampak tudi mišice spodnjega dela hrbta, nog in rok.

1. stopnja: Opremo se na podlahti (s komolci pod rameni) in eno koleno. Pomembno je, da poskušamo obdržati hrbtenico v nevtralnem položaju, ramena potisnemo nazaj in pogled upremo v tla. Stiskamo mišice trebuha, hrbta in zadnjice. Položaj poskušamo zadržati za tri vdihne in izdihe. Čas držanja deske postopno povečujemo.

2. stopnja: Ko nam prejšnja vaja ne nudi več izziva, uporabimo težjo varianto, ko oba kolena odlepimo od podlage.

3. stopnja: Še vedno premalo za vas? Dvignite še eno nogo v zrak. Ne pozabite na dihanje!

Več na www.mojšport.si.

Barbara Čenčič

DELOVANJE ČISTILNIH NAPRAV V PRAKSI

V septembru in oktobru si lahko ogledate, kako delujejo že vgrajene tipske in rastlinske čistilne naprave.

V okviru LEADER projekta "Očistimo vodo", ki ga izvajajo Razvojna agencija Sora, občine Gorenja vas – Poljane, Škofja Loka, Železniki in Žiri ter Planinsko društvo Sovodenj in se poleg sredstev partnerjev izvaja ob finančni pomoči Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja in nacionalnih sredstev, si boste v prihodnjih tednih lahko ogledali tipske in rastlinske čistilne naprave.

V soboto, 29. septembra, bo organizirana ekskurzija z ogledi tipskih čistilnih naprav, v okviru katere si boste lahko ogledali pretočne čistilne naprave (tipi DIAMOND DMS 2, ECO 6, AT), SBR čistilne naprave (tipi Aqua Max, Monofluido, Aqua Simplex) in MBBR čistilne naprave (tipa WSB clean in Picobells). Ob ogledu bodo prisotni tudi lastniki čistilnih naprav, od katerih boste lahko izvedeli več o njihovem obratovanju (kdaj so bile vgrajene, kakšna je poraba elektrike, ali so bili upravičeni do znižanja okoljske dajatve in podobno).

V soboto, 6. oktobra, bo ekskurzija z ogledi rastlinskih čistilnih naprav, kjer si boste predvidoma lahko ogledali rastlinsko čistilno napravo za naselje Podboč za 25 PE in za naselje Krasna za 50 PE, rastlinsko čistilno napravo Krnica za stanovanjsko hišo s kapaciteto 10 PE in rastlinsko čistilno napravo za turistično kmetijo Loger v Ljubnem pri Savinji za 30 PE.

Udeležba na obeh ekskurzijah je brezplačna. Organiziran bo prevoz z avtobusom. Odhod bo ob 8. uri s parkirišča Tehnik v Škofji Loki. Število mest je omejeno, zato se čim prej prijavite na tel. št. 04 620 22 26, 041 262 303 ali preko e-pošte: cistilne-naprave@ra-sora.si.

Samra Šećerović, vodja projekta

SBR čistilna naprava v Delnicah. Foto: arhiv RAS

MOŽNOSTI IN PASTI UPORABE OPUŠČENIH GREZNIC

Varčevanje z vodo dandanes pomeni potreben ukrep, predvsem na območjih z omejenimi in nezadostnimi vodnimi viri pitne vode. V drugih primerih pa je varčevanje odločitev lastnika objekta, ki jo je modro sprejeti pri načrtovanju gradnje objekta ali rekonstrukciji objektov.

Trg ponuja rešitve za uporabo deževnice za zalivanje vrtov, zelenic, pranje, splakovanje straniščnih školjk in čiščenje ter sisteme za uporabo vode iz kopalnice (na primer po tuširanju za splakovanje straniščne školjke). Za njihovo uporabo načeloma potrebujete soglasje upravljavca javne ka-

nalizacije in vodovoda. Dolgotrajnosti delovanja sistemov in primernosti deževnice za pranje perila nismo preverjali, ocenili pa smo stroške tovrstne ureditve pri uporabi za zalivanje vrta. Stroški opreme, ki zajemajo 9 m³ rezervoar s pokrovom, filtrom, črpalno enoto, ponikovalnikom in

povezovalnimi cevovodi, se gibljejo, brez vgradnje, okoli 3.300 EUR, s storitvijo vgradnje v srednje zahteven teren pa ta hitro doseže znesek okoli 4.000 EUR. Da se investicija gradnje povrne, je potrebno porabiti vsaj 4.000 m³ vode iz javnega vodovoda po ceni 1 EUR/m³ (strošek za vo-

darino in kanalščino), če pa je cena pri vašem dobavitelju manjša ali na javno kanalizacijo še niste priključeni, pa še več. Izračun pokaže, da pri povprečni porabi vode v količini 50 m³ na osebo letno, porabijo 4.000 m³ vode štiri osebe šele v 20 letih, v kolikor pa se ta uporablja le za zalivanje vrta, pa je ta čas še daljši.

Za zbiranje padavinske vode s streh lahko uporabimo tudi obstoječe greznice, ki jih po priklopu na javno kanalizacijo ali malo čistilno napravo opustimo. To pomeni, da odpadne komunalne vode z objekta speljemo direktno v kanalizacijsko omrežje oziroma na malo komunalno čistilno napravo. Izvedbo priklopa in opustitve greznice moramo izvesti skladno s soglasjem upravitelja javne kanalizacije. Pri tem greznico običajno izpraznimo in porušimo ali zasujemo oziroma uporabimo za zbiranje deževnice.

Predpisi določajo, da greznico lahko izprazni le izvajalec javne službe, ki vsebino odpelje na drugo čistilno napravo, kjer se greznična vsebina dodatno mehansko in biološko prečisti. Greznično vsebino je prepovedano oddajati drugim pravnim in fizičnim osebam ali jo direktno odvajati v okolje. Slednje je še posebej nevarno za okolje, ker povzroča onesnaženje tal in voda. Greznične gošče in blato so namreč zelo koncentriran odpadek, ki poleg dušikovih spojin lahko vsebujejo še druge strupene in okolju nevarne snovi.

Ob izpraznitvi greznice je potrebno greznico dodatno očistiti. Priporočamo odstranitev vseh trdnih oblog in usedlin ter spiranje površine z vodo. Pri tem nastale odpadne vode pa je potrebno predati izvajalcu javne službe. Za dela, pri katerih se vstopa v greznico, je potrebno poskrbeti za

predhodno prezračevanje in spiranje, ob vstopu v greznico pa tudi za osebno varnost z zaščitno opremo za telo (obleka, pokrivalo, rokavice in škornji) ter dihalo (zaščitna maska z ustreznim filtrom in zadosten dotok zraka ali dihalni aparat). Priporočamo, da delo izvedejo za to usposobljene osebe.

Izpraznjena in dodatno očiščena greznica je pripravljena za rušitev, zasutje oziroma za pripravo za predelavo v zbiralnik padavinske vode. Priporočamo, da pred odločitvijo za predelavo preverite stanje greznice (beton in tesnost) in pretehtate, če se vam predelava izplača. Greznico je namreč pred uporabo za zbiralnik padavinske vode potrebno še dodatno očistiti in po možnosti tudi dezinficirati, ker se v njej nahajajo različne bakterije in mikroorganizmi, ki v primeru uporabe za zalivanje vrtnin in ob nezadostnem spiranju zelenjave lahko predstavljajo nevarnost za zdravje. Nekateri strokovnjaki zato priporočajo, da se za zbiralnik deževnice uporabi le drugi in tretji prekat greznice. Ob tem je potrebno oba prekata povezati (izde-

lati odprtino med prekatoma blizu dna), povezati prekat s cevovodom padavinske vode iz strehe in izvesti vgradnjo potopne črpalke s cevovodom. Priporočajo se vgradnja filtra ali vsaj peskolova na dotoku v greznico. V primeru predelave pretočne greznice se lahko uporabi obstoječi iztočni cevovod. Možna je tudi zaščita notranjih površin greznice z uporabo namenskih epoksi premazov, kar v praksi zahteva še dodatno čiščenje in sušenje površin pred nanosom premazov. Menimo, da je to smiselno le pri novih betonskih zbiralnikih, medtem ko je pri starejših vprašljiva ustreznost kakovosti izvedbe oziroma nesorazmerni visoki stroški. Zato investitorjem pred odločitvijo priporočamo primerjavo stroškov predelave in opreme opuščene greznice z drugimi možnimi rešitvami, kot so na primer zgoraj navedeni namenski zbiralniki za padavinsko vodo. Vgradnja slednjih je možna v greznico, v kolikor je le-ta dimenzijsko ustreznost.

Strokovni članek je bil pripravljen v okviru LEADER projekta "Očistimo vodo".

Zbiralnik za deževnico. Foto: arhiv projekta LEADER

ALI ZNAMO KOMPOSTIRATI?

Hišni kompostnik mora imeti neposreden stik s tlemi. Osnovna plast zdrobljenih vej poskrbi za dobro zračenje od spodaj in preprečuje zastajanje vode. Za optimalen razkrojni proces je pomembna zadostna ponudba kisika. Kuhinjske odpadke in ostanke hrane je potrebno takoj prekriti z listjem, zemljo, travo ali rahlo zagrebati, da preprečimo neprijetne vonjave in ne privabljamo neželenih gostov. (vir Loška komunala, d.d.)

Več o tehniki pravilnega hišnega kompostiranja v prihodnji številki Ratitovških obzorij.

DNEVI TURIZMA NA LOŠKEM

Prizor z lanske prireditve. Foto: Jana Kuhar

Od 22. do 30. septembra 2012 bodo na Škofjeloškem potekali 11. Dnevi turizma na Loškem. Letošnji Svetovni dan turizma, 27. september, temelji na temi "Turizem in trajnostna energija" in v tem duhu bodo obarvani tudi dogodki letošnje prireditve.

PROGRAM:

22.9. od 9.00 do 13.00, OŠ Škofja Loka-Mesto

STROKOVNO PREDAVANJE IN KULINARIČNA DELAVNICA PRIPRAVE TRADICIONALNIH LOŠKIH JEDI IZ EKOLOŠKO PRIDELANIH SESTAVIN

Udeležba na predavanju in delavnici je brezplačna. Število mest na delavnici je omejeno.

Nujne so predhodne prijave na tel.: 04/ 506 02 23 ali e-mail: julija.primozic@ra-sora.si

22. - 23.9., Poljane, Tavčarjev dvorec Visoko

1. SLOVENSKI FESTIVAL KARIKATURE

22.9. od 10.00 do 17.00, Tavčarjev dvorec na Visokem:

RISANJE KARIKATUR V ŽIVO, LIKOVNE DELAVNICE ZA OTROKE

22.9. ob 19.00, dvorana KD Poljane: SAŠO HRIBAR SHOW (cena vstopnice 12€)

23.9. od 10.00 do 17.00, Tavčarjev dvorec na Visokem:

RISANJE KARIKATUR V ŽIVO, LIKOVNE DELAVNICE ZA OTROKE

23.9.2012, ob 18.00, Rojstna hiša slikarjev Šubicev:

ODPRTJE RAZSTAVE 1. SLOVENSKEGA FESTIVALA KARIKATURE

(razstava bo postavljena do sredine oktobra)

22.9. ob 15.00, Visoko

BREZPLAČNO STROKOVNO VODENJE PO GOZDNI UČNI POTI VISOKO

25.9. - 26.9., Sokolski dom Škofja Loka - Mala dvorana

PREDSTAVITEV PROGRAMA "EVROPA ZA DRŽAVLJANE" IN USPOSABLJANJE ZA PROJEKTNO VODENJE

Usposabljanje je brezplačno. Nujne so predhodne prijave na e-mail: marusa@novi-turizem.org

27.9. ob 18.00, Sokolski dom Škofja Loka - Mala dvorana

PREDSTAVITEV PROJEKTA "EGOZERO"

28.9. ob 19.30, Tavčarjev dvorec Visoko

NASTOP KVARTETA KARIK

28.9. od 9.00 do 17.00, Škofja Loka

MALA GROHARJEVA KOLONIJA

28.9. ob 19.00, Sokolski dom Škofja Loka

**OTVORITEV SKUPINSKE RAZSTAVE LIKOVNEGA DRUŠTVA KRANJ
IN RAZSTAVE LIKOVNIH IZDELKOV NASTALIH NA MALI
GROHARJEVI KOLONIJI**

29.9. od 9.00 do 13.00, Škofja Loka – Mestni trg

ZAKLJUČNA PRIREDITEV

9.00– 13.00 EKO TRŽNICA, ROKODELSKA TRŽNICA, PREDSTAVITEV
PONUDNIKOV ZELENEGA TURIZMA NA LOŠKEM, PREDSTAVITEV BANKE
TURISTIČNIH PRILOŽNOSTI SLOVENIJE IN NJENE NADGRADNJE, PROJEKTA
T-LAB (Laboratorij turističnih priložnosti), GLASBENI NASTOPI;

10.00 Predstavitev promocijskega filma za Škofjeloško območje v Sokolskem domu;
10.00 – 12.00 Izdelovanje uporabnih izdelkov iz ličja v Centru DUO, brezplačna izposoja
električnih koles pred TD Škofja Loka;

11.00 – 13.00 Brezplačno strokovno vodenje po Poti v Puštal izpred Centra DUO

30.9. ob 10.00 izpred Turizma Škofja Loka (Info točka)

REKREATIVNO KOLESARJENJE PO LOŠKEM KOLESARSKEM KROGU

30.9., Žiri - Javorč

MARKOV TEK NA JAVORČ

INFORMACIJE: TURIZEM ŠKOFJA LOKA, 04/ 517 06 00

Več o programu: www.skofja-loka.com

PROJEKT SIMBIOZ@ BO TUDI TO JESEN POVEZAL SLOVENIJO

Oktobra se bo starejšim spet ponudila možnost, da se poučijo o svetu računalnikov, interneta in mobilne telefonije. Do novega znanja jih bodo na brezplačnih delavnicah po vsej Sloveniji vodili mladi prostovoljci.

Projekt Simbioz@, vseslovenski prostovoljski projekt za učenje veščin računalništva in mobilne telefonije za starejše, se bo v medgeneracijskem duhu odvil tudi v letu 2012, ki je evropsko leto aktivnega staranja in medgeneracijskega dialoga. Brezplačne delavnice se bodo po vsej Sloveniji odvijale od 15. do 19. oktobra. Prijave potekajo preko spletne strani www.simbioza.eu, telefonske številke 040 940 888 in Info točk na Si.mobilovih izpostavah po vsej Sloveniji.

Barbara Horvat,
Skupnost občin Slovenije

Starost ni ovira, da se ne bi naučili česa novega. Foto: Matej Kolakovič

IZOBRAŽEVANJE ZA LOKALNE TURISTIČNE VODNIKE

Od letošnjega aprila že poteka projekt Leader - V zgodbe odete poti. V okviru projekta bo Razvojna agencija Sora, PE Turizem Škofja Loka v sodelovanju s partnerji nadgradila tematske poti na Škofjeloškem. Pripravlja tudi brezplačno izobraževanje za lokalnega turističnega vodnika.

Tematske poti bodo resnično zaživele s pomočjo turističnih vodnikov, ki ne bodo le podajali informacije o poti, ampak bodo na ustrezen način obiskovalcem predstavili zgodbo o naravni znamenitosti ali kulturni dediščini, povezani s tematsko potjo.

Zato je sestavni del projekta tudi izobraževanje za lokalne turistične vodnike. Izobraževalni program je pripravila Ljudska univerza Škofja Loka. Program bo obsegal predavanja iz turističnega vodenja, zgodovine, arheologije, geografije, umetnostne zgodovine, etnologije, osnov vodenja v gorah, interpretativnega vodenja in vključevanja zgodb v vodenje.

Organizirani bosta strokovni ekskurziji v Selško in Poljansko dolino. Izobraževanje se bo zaključilo s pisnim in ustnim preizkusom znanja, udeleženci pa bodo pripravili tudi seminarsko nalogo.

Udeleženci, ki bodo uspešno opravili preizkus znanja, bodo prejeli licenco lokalnega turističnega vodnika za turistično območje občin Gorenja vas – Poljane, Škofja Loka, Železniki in Žiri.

Izobraževanje je brezplačno, saj projekt sofinancirajo Evropska unija iz Ev-

Lokalni turistični vodnik med vodenjem po tematski poti. Foto: Jana Kuhar

ropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja in občine Gorenja vas – Poljane, Škofja Loka, Železniki in Žiri.

Izobraževanje bo organizirano v popoldanskem času od oktobra do decembra 2012.

Formalni pogoj za vpis v izobraževalni program je končana najmanj srednja strokovna šola in znanje tujega jezika na ravni srednje strokovne izobrazbe.

Veselim se kandidatov, ki so komunikativni, iznajdljivi, imajo veselje do

pripovedovanja in pogovora z gosti ter so navdušeni nad lokalno dediščino in okoljem.

Prijavite se lahko po elektronski pošti tanja.avman@guest.arnes.si, osebno na Ljudski univerzi Škofja Loka, Podlubnik 1a, Škofja Loka ali po telefonu 04 506 13 80, kjer lahko dobite tudi dodatne informacije.

Tanja Avman

SKUPINA ZA SAMOPOMOČ V ŽELEZNIKIH

V petek, 28. septembra ob 19. uri, se v prostorih Krajevne skupnosti Železniki (Trnje 39) lahko pridružite skupini za samopomoč. Učili se bomo tehnike sproščanja, iskali naše skrite ustvarjalnosti in se družili.

Kontakt: (040/276 706) ali mocnik.mojca@gmail.com

Mojca Močnik, prof. filozofije in teologije

ROKODELSKI CENTER V ŠKOFJI LOKI

Center domače in umetnostne obrti (DUO) ali Rokodelski center je dodatna turistična ponudba in poživitev starega mestnega jedra Škofje Loke, saj predstavlja vez med preteklostjo in sodobnostjo. Njegovo poslanstvo je ohranjanje bogate rokodelske tradicije in prenosov rokodelskih znanj na vse generacije.

Center DUO je vzpostavljen z namenom ohranjanja rokodelske dediščine in podpore rokodelstvu in tradicionalnim znanjem danes. V Centru DUO si lahko ogledate razstavo rokodelskih izdelkov članov Sekcije DUO s Škofjeloškega. Na voljo je tudi knjižnica z etnološko literaturo in prikazi rokodelstva, razni tečaji in rokodelske delavnice za otroke, ljubitelje in rokodelce. S partnerji iz Slovenije in Avstrije trenutno pripravljamo dokumentarni film o rokodelstvu čezmejnega območja. Skupaj smo naredili tudi katalog Podobe rokodelske ustvarjalnosti in pripravili Evropsko razstavo rokodelskih izdelkov, ki od 15. septembra gostuje v Celovcu. Vzpostavili smo spletno stran <http://www.duo-kunsth Handwerk.eu/>, kjer so objavljeni naši dogodki. Tu so lepo predstavljeni tudi rokodelci, embalaža za rokodelske izdelke, ... Pripravljamo obsežno prvo Leso-strugarsko srečanje in razstavo na Slovenskem s prikazi struženja, ki bo 20. 4. 2013 na Visokem v Poljanski dolini.

V jesensko-zimskem času bodo v vseh občinah UE Škofja Loka potekale brezplačne ustvarjalne delavnice za otroke. O točni lokaciji in datumu boste obveščeni naknadno, lahko pa nam tudi pišete na e- naslov: katka.zbogar@skofja-loka.com. Tako vas bomo po elektronski pošti lahko obveščali tudi o vseh ostalih dogodkih. V septembru se lahko v okviru Dnevoev kulturne dediščine in Dnevoev turizma udeležite delavnice izdelave klobukov 25. 9. in 28. 9., prikazov tkanja in polstenja ter se v soboto

29. 9. poizkusite v ustvarjanju izdelkov iz ličja.

V oktobru nadaljujemo s srečanji z rokodelskimi mojstri mentorji, in sicer za ličkanjem sledi nadaljevalni in začetni tečaj kvačkanja in štrikanja, začetni tečaj vezanja ter izdelave rešiljejev. Po novem letu je na vrsti LES. Tako se boste lahko naučili osnov rezbarjenja, struženja in pletarstva. Za vse ostala srečanja z mojstri mentorji se še dogovarjamo.

Rokodelci redno prikazujejo svoje delo ob sobotah dopoldne, lahko pa jih srečate tudi ob drugih dnevih. Center DUO je popestrila tudi hiška KNJIGO DAJ, KNJIGO VZEMI, ki je del projekta Vseživljenjskega učenja.

Dobrodošli, da se ustavite v Centru domače in umetnostne obrti, si ogledate razstavo in izveste še marsikaj. Za vse dodatne informacije nas lahko tudi pokličite na tel: 04/ 511 24 60, na e- naslov: katka.zbogar@skofja-loka.com.

Čezmejni projekt DUO/Kunsth Handwerk je kar 95 % financiran iz OP programa Slovenija – Avstrija. Partnerji Razvojne agencije Sora, ki soustvarjajo projekt DUO/Kunsth Handwerk so iz Obsoteljskega in Kozjanskega, Koroške regije in Južne Koroške v Avstriji.

Katka Žbogar

Rokodelca Alja Venturini in Samo Gašperšič pred Centrom DUO. Foto: Kati Sekirnik

NA LOŠKEM NOV PROJEKT NAMENJEN VRTIČKARJEM

Na območju občin Škofja Loka, Gorenja vas - Poljane, Železniki in Žiri se bo v jesenskem času začel intenzivneje izvajati projekt Moj eko vrt, ki je financiran s strani Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja, nacionalnih sredstev in sredstev omenjenih občin.

S projektom bi želeli tako vrtičkarje kot kmete spodbuditi k ekološki pridelavi sadja in zelenjave in jim hkrati omogočiti tudi pridobivanje znanja s tega področja. Prav tako želimo povečati osveščenost potrošnikov, da bodo na trgu želeli, predvsem pa znali izbrati ekološko hrano.

Projekt bo zanimiv tako za začetnike kot za tiste, ki se s pridelavo zelenjave in sadja že ukvarjajo.

Vsebine posameznega predavanja so na vseh lokacijah iste. Predavanja so brezplačna.

Prijave so obvezne. Na predavanje se lahko prijavite preko e-pošte info@las-pogorje.si ali preko telefona **04/ 51 20 131**. Pri prijavi preko e-pošte vas prosimo, če lahko navedete svoje ime in priimek ter telefonsko številko.

Tatjana Bogataj

V okviru projekta vas tako vabimo na prvi dve predavanji z naslovom:

I. Spravilo in shranjevanje pridelkov iz zelenjavnega vrta, kjer bo predavala ga. Miša Pušenjak specialistka za zelenjadarstvo in okrasne rastline pri KGZ Maribor in avtorica knjige Moj ekovrt. Predavanje bo potekalo:

datum	ura	kraj prireditve
torek, 2. 10. 2012	19.00	Prostori DPD Svoboda v Žireh
četrtek, 4. 10. 2012	19.00	OŠ Ivana Tavčarja v Gorenji vas
torek, 9. 10. 2012	19.00	Dom čebelarjev ČD Škofja Loka v Brodeh
četrtek, 11. 10. 2012	19.00	Predavalnica OŠ Železniki

II. Pomen ekološko pridelane hrane na človekovo zdravje in osnove za pravilno pripravo obrokov, kjer bo predavala ga. Marija Novak, predsednica Društva Svetlin. Predavanje bo potekalo:

datum	ura	kraj prireditve
ponedeljek, 15. 10. 2012	19.00	Prostori DPD Svoboda v Žireh
ponedeljek, 22. 10. 2012	19.00	OŠ Ivana Tavčarja v Gorenji vas
ponedeljek, 12. 11. 2012	19.00	Dom čebelarjev ČD Škofja Loka v Brodeh
ponedeljek, 19. 11. 2012	19.00	Predavalnica OŠ Železniki

OKUSI LOŠKEGA PODEŽELJA

Na območju vseh štirih občin na Loškem začnemo v septembru projekt Okusi loškega podeželja, ki je financiran s strani Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja in nacionalnih sredstev.

Glavni namen projekta je vključevanje kakovostnih pridelkov in izdelkov loškega podeželja v dodatno kulinarčno ponudbo škofovloškega območja. Poleg Razvojne agencije Sora pa v njem sodelujejo tudi Območna obrtno-podjetniška zbornica Škofja Loka, Društvo za razvoj podeželja Resje in Kmetijsko gozdarska zadruga Škofja Loka.

S projektom želimo na eni strani spodbuditi **lokalne pridelovalce oziroma predelovalce**, da se odločajo za proizvodnjo kakovostnih produktov s podeželja. Na drugi strani pa pritegniti tudi **gostinske ponudnike**, da v svojo gostinsko ponudbo vključijo lokalne kakovostne produkte in jo na ta način popestrijo, obogatijo in naredijo dostopnejšo za širšo javnost (končne potrošnike).

V okviru projekta bodo izvedena različna izobraževanja in srečanja tako za obstoječe in potencialne pridelovalce kakovostnih produktov kot tudi za ponudnike gostinskih storitev. Vljudno vabljeni k vključitvi v projekt. Podrobnejše informacije o samem projektu in možnostih sodelovanja v njem dobite na telefonski številki **04/ 50 60 223** (Razvojna agencija

Sora) in **04/ 50 60 205** (OOZ Škofja Loka). Na spletni strani www.ra-sora.si in www.ooz-skofjaloka.si pa bodo objavljeni tudi termini, ko bomo projekt podrobneje predstavili tudi posamezni ciljni skupini.

Motivacijsko-izobraževalno srečanje: Okusi loškega podeželja - iz preteklosti za prihodnost

V okviru projekta Okusi loškega podeželja bo v **soboto, 22. septembra, ob 9. uri**, v OŠ Škofja Loka-Mesto,

Šolska ulica 1 (za veleblagovnico Nama) potekala **brezplačna** delavnica z naslovom Okusi loškega podeželja - iz preteklosti za prihodnost.

Z vami bosta etnologinji dr. Boža Grafenauer in dr. Lea Kužnik ter svetovalka za zdravo lokalno prehrano Zvonka Labernik. Predstavile vam bodo smotrnost vključevanja lokalno pridelanih proizvodov oziroma samooskrbe in lokalno prepoznavne kulinarčne dediščine v domače okolje na različnih ravneh. Na konkretnih primerih dobrih praks bo prikazano, kako je lahko vključevanje

in poznavanje lokalnega okolja in dediščine prednost tudi pri razvoju turizma. Udeleženci bodo spoznali tudi možnosti uporabe kakovostnih lokalnih živil v tradicionalnih jedeh. Podrobnejši program srečanja vam je na voljo na www.ra-sora.si in www.ooz-skofjaloka.si.

Prijave zbiramo na Razvojni agenciji Sora, **04/ 50 60 223**, Julija. el. pošta: primozic@ra-sora.si do srede, 19. septembra 2012 oziroma do zasedenosti prostih mest.

Julija Primožič

BREZPLAČNA REGISTRACIJA PODJETJA (S. P. IN D. O. O.)

Se odločate med registracijo s. p.-ja in d. o. o.-ja in potrebujete nasvet ter pomoč? Obrnite se na Razvojno agencijo Sora, kjer strankam ob vstopu na samostojno podjetniško pot in pri prvih korakih na njej brezplačno svetujemo.

Stranke seznanjamo s posameznimi registracijskimi postopki in pomagamo pripraviti ustrezne vloge (registracija, doregistracija, preregistracija dejavnosti, sprememba naziva, sedeža in zastopnika dejavnosti, prijava/odjava v/iž zavarovanja, vpis podatkov v davčni register, ...).

Če želite svoj **s. p. ali d. o. o. registrirati pri nas**, nam pišite na naslov: julija.primozic@ra-sora.si ali nas pokličite na **04/ 50 60 223**.

Julija Primožič

BREZPLAČNI PODJETNIŠKI KROŽKI TUDI NA OSNOVNI ŠOLI ŽELEZNIKI

V jeseni se otroci skupaj s svojimi starši odločajo, katero interesno dejavnost bodo obiskovali v novem šolskem letu. Ponudite jim, da preko igre pokukajo v svet podjetništva na brezplačnih podjetniških krožkih. Ti za učence 7., 8. in 9. razredov že vrsto let potekajo tudi na OŠ Železniki. Delo v podjetniškem krožku poteka v skupini. Učenci se tako ob igri seznanijo z osnovnimi pojmi podjetništva, izberejo svojo podjetniško idejo, jo preverijo v mini poslovnem načrtu in jo na koncu predstavijo svojim sovrstnikom iz drugih šol. Seveda ne sme manjkati tudi zaključno druženje. Kaj vse počnemo, lahko preverite na spletnih straneh Razvojne agencije Sora - www.ra-sora.si, kjer dobite tudi prijavnico.

Prijave in dodatne informacije: Razvojna agencija Sora, www.ra-sora.si, tel. **04/ 50 60 223**.

Julija Primožič

MALA ŠOLA PODJETNIŠTVA – Start!up 2012 za mlade in brezposelne

Za vse, ki razmišljate, da bi postali podjetniki, pa ne veste kako do ideje oziroma ne veste ali je vaša ideja tudi poslovna priložnost v lokalnem okolju, bomo konec septembra organizirali sklop delavnic. Na njih se boste seznanili z različnimi podjetniškimi vsebinami (poslovne priložnosti, poslovni načrt, trženje, ustanavljanje podjetja, osnove računovodstva, komunikacija, uspešna predstavitev in javno nastopanje). Natančen program delavnic in točni termini bodo objavljeni na spletnih straneh www.ra-sora.si.

Dodatne informacije in prijave:
Razvojna agencija Sora, **04/ 50 60 223**

Julija Primožič

NAJAVA ZANIMIVIH PODJETNIŠKIH IZOBRAŽEVANJ

V jeseni bomo na Razvojni agenciji Sora pripravili različna izobraževanja, med drugim tudi:

- Seminar: **Minimalna pravna ureditev podjetja** (predavateljica Simona Štravs; 24. oktober)
- Seminar: **Tehnike izterjave dolgov ter upravljanje s terjatvami** (predavateljica Gordana Tekavčič; 14. november)

Podrobnejši program posameznih izobraževanj vam je na voljo na spletnih straneh www.ra-sora.si. Obvezne so predhodne prijave na telefon **04/ 50 60 223** ali julija.primozic@ra-sora.si, kjer dobite tudi dodatne informacije.

Julija Primožič

Lepo, strokovno obnovljena "Johanova grobnica" na pokopališču v Železnikih. Foto: Anton Sedej

OBNOVLJENA "JOHANOVA GROBNICA"

Na zahodnem, starem delu pokopališča v Železnikih stoji znamenita **Johanova grobnica**, grajena v gotskem slogu. Blagoslovili so jo 31. oktobra 1903. Temelje zanjo so pripeljali iz Pariza. Grobnica, ki ima dragocen mozaik z notranjo kovano opremo, predstavlja posebno zgodovinsko zanimivost Železnikov. Zob časa tudi Johanovi grobnici ni prizanašal, na objektu so bile vidne razpoke in poškodbe, vandali so odnesli celo kovano lesteno.

Po zaslugi strokovnjakov **Zavoda za varstvo kulturne dediščine – Restavratorskega centra v Ljubljani** je bila Johanova grobnica celovito strokovno obnovljena, zato si zaslužijo, da jih pohvalimo za opravljeno delo.

Anton Sedej

V SELCIH OBNOVLILI KLOPCE OB SPREHAJALNIH POTEH

V Turističnem društvu Selca so pred začetkom jeseni obnovili vseh 14 klopc ob tamkajšnjih sprehajalnih poteh. Klopce so namenjene predvsem počitku in sproščanju vaščanov, kajti postavljene so na mirnejših predelih poti. Nekatere klopce so prestavili na ugodnejše lokacije, za katere upajo, da bodo uporabnikom še bolj po godu. V TD Selca si želijo, da se ob klopcah ne bi pojavljali kupi smeti, kot so se doslej, zato pozivajo vse, da smeti odnašajo s seboj domov. Predvsem mlajše uporabnike klopc pa naprošajo naj ne sedijo na naslonjalih, ker niso temu namenjeni.

Turistično društvo Selca je tudi sicer zelo dejavno. Za vse člane, kakor tudi druge vaščane, tako v začetku oktobra pripravlja vsakoletni izlet. O tem več na www.selca.si.

Uredništvo Ratitovških obzorij

Pred obnovo in po njej. Razlika je očitna. Foto: arhiv TD Selca

V prejšnji številki Ratitovških obzorij smo opozorili na stanje in izgled avtobusnih postaj v naselju Otoki ob tovarni Domel. Opozorjeni - Krajevna skupnost Železniki - so opozorilo vzeli resno in se potrudili, da imata zdaj oba objekta lepši izgled, za kar zaslužijo pohvalo!

Skrb, da tako stanje avtobusnih postajališč ostane, naj v prihodnosti prevzamejo tudi starši in OŠ Železniki, da opozorijo učence - vozače, ki so s svojim početjem povzročili škodo na obeh objektih.

Anton Sedej

Rodile so:

Špela Demšar iz Železnikov je rodila Laro, **Anka Kalan** iz Dolenje vasi Rožleta, **Barbara Kavčič** iz Železnikov Vito, **Marjeta Tolar** iz Železnikov Tonko, **Karmen Kmetec** iz Železnikov Nejca, **Živa Dolenc** iz Železnikov Jaša, **Tina Panjtar** iz Železnikov Saro, **Valentina Jović** iz Železnikov Mihajla, **Simona Bogataj** iz Selc Aišo, **Sara Mohorič** iz Zalega Loga Danajo, **Andreja Šolar** iz Dražgoš pa Gašperja.

Veselimo se življenja!

Podatke smo s privoljenjem staršev zbrali na podlagi vlog za dodelitev prispevka ob rojstvu otroka (vloge oddane do konca avgusta). Seznam vseh novorojencev je tako lahko še daljši, čestitke in dobre želje zato izrekamo tudi vsem mamicam, katerih imena tu niso zapisana.

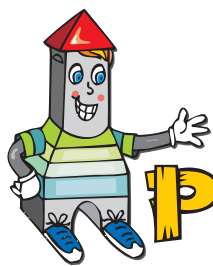
Martina Logar, svetovalka za družbene dejavnosti

Oglašujte v občinskem glasilu
Ratitovška obzorja
 Več na strani 47.

Ana Jelenc (tel.: 040 463 555)

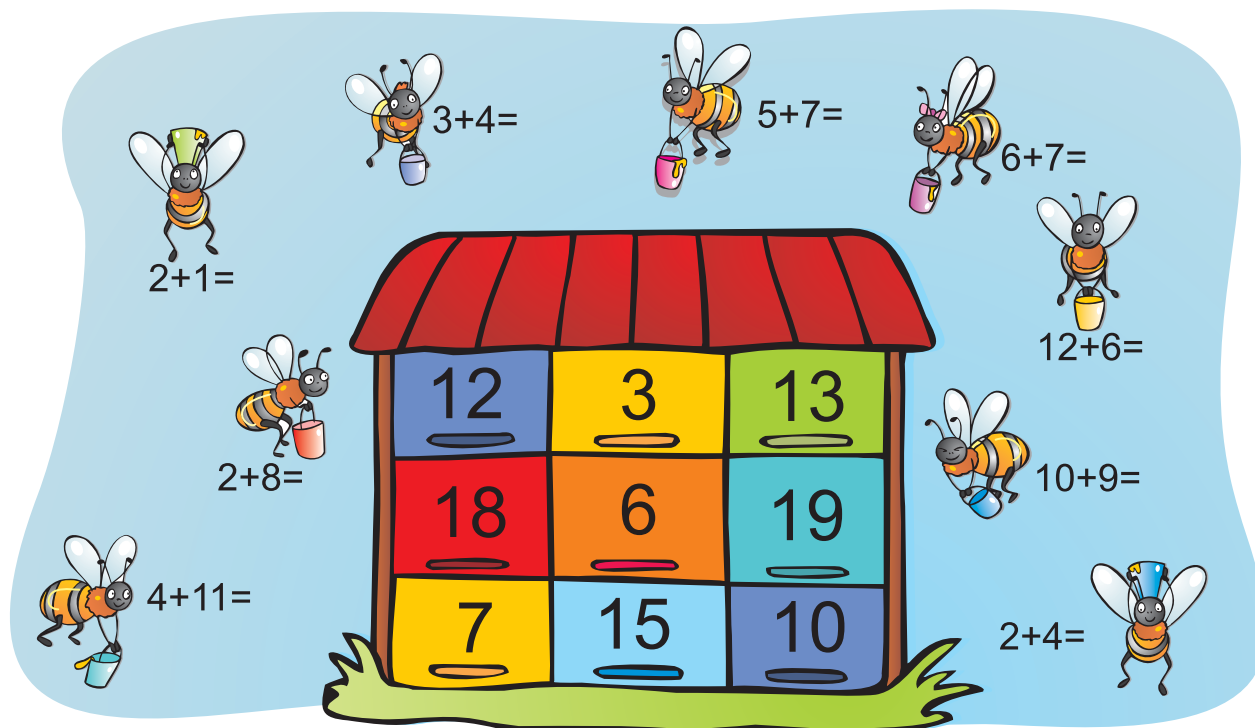
KOLEDAR DOGODKOV

datum	ura	naslov prireditve	podrobnejša obrazložitev	kraj prireditve
22. 9.	08.00	POHOD ČLANOV ŠKD ŠKOFJA LOKA - ŽELEZNIKI NA RATITOVEC	Pohod s psi in društveni piknik	Klom - pri zapornici
22. 9.	18.00	SADOVI JESENI	Odprtje razstave o stoletnici elektrike v Sorici s kulturnim programom	Sorica
23. 9.	15.00	SADOVI JESENI	Prikaz starih kmečkih in obrtniških opravil, kulturni program, zabava z ansamblom Ideal	Sorica
28. 9.	18.00	OTVORITEV REZBARSKE RAZSTAVE AVTORJA VIKTORJA MARUŠIČA	Dnevi evropske kulturne dediščine	Galerija Muzeja Železniki
29. 9.	10.00	PREDAVANJE: SODARSTVO V SELŠKI DOLINI OD FUŽINARSKIH ČASOV DO LESNIH ZADRUG		Galerija Muzeja Železniki

PLAVŽKOVE IGRARIJE

POLETI SO ČEBELICE PRIDNO NABIRALE MED. IZRAČUNAJ RAČUNE IN UGOTOVIL BOŠ, V KATERI PANJ NESE MED POSAMEZNA ČEBELICA. ČEBELICO IN PANJ POVEŽI.

Pripravila: NINA DROL

NAVODILA ZA PISCE ČLANKOV

Zaradi preglednosti časopisa želimo člankom vdahnniti kar se da enotno grafično podobo, zato pisce prosimo, da se držijo naslednjih priporočil:

Članek (v Wordu, s pisavo Times New Roman, velikost 12) naj vsebuje:

1. NASLOV (največ 65 znakov brez presledkov);
2. KRATEK UVOD (največ 170 znakov brez presledkov) – če gre le za novico (do 1000 znakov brez presledkov), uvod ni potreben;
3. JEDRO ČLANKA,
4. IME IN PRIIMEK AVTORJA ČLANKA.

Če boste članku priložili fotografije, potem napišite:

1. NASLOV OZ. IME FOTOGRAFIJE, kar naj bo enako naslovu članka (če je več fotografij za isti članek, jih oštevilčite),
2. BESEDILO, KI GA PREDLAGATE ZA PODNAPIS POD FOTOGRAFIJO (kratko),
3. AVTORJA FOTOGRAFIJE (ime in priimek).

Primer za označevanje fotografij
(če sta dve fotografiji za isti članek):

NA OBISKU V MUZEJU 1 - Otroci so si ogledali razstavljene eksponate. Foto: Janez Novak

NA OBISKU V MUZEJU 2 - Kako so izdelovali žeblje. Foto: Janez Novak

Wordovo besedilo naj bo brez fotografij, te pošljite kot priponko v JPG formatu.

Rok za oddajo člankov za določeno številko časopisa bo objavljen v predhodni številki – v kolofo-nu pod kazalom vsebine časopisa. Tam bosta napisana tudi predviden datum izida nove številke časopisa in elektronski naslov, kamor članke lahko pošljete: urednik@zelezniki.eu.

CENIK IN POGOJI OGLAŠEVANJA V GLASILU RATITOVŠKA OBZORJA

Velikost oglasa (glede na format časopisa)	Cena (EUR) brez DDV
cela stran	220,00
polovica strani	140,00
tretjina strani	100,00
četrtnina strani	80,00
osmina strani	50,00
šestnajstina strani	30,00
vlaganje letakov (do formata A4)	0,05/kom

Cene so v evrih brez DDV in veljajo za oglaševalce s sedežem v občini Železniki za oglase na notranjih straneh glasila. Za oglaševalce iz drugih občin so oglasi dražji za 50 odstotkov.

Društvom in drugim organizacijam iz občine Železniki, ki temeljijo izključno na prostovoljnem delu, se prizna 20-odstotni popust.

Vsaka naslednja objava oglasa je cenejša za pet odstotkov do največ 30 odstotkov. Za šest ali več objav se samodejno upošteva 30-odstotni popust pri vsaki objavi. Oglase sprejemamo v digitalni obliki po elektronski pošti ali na drugih digitalnih nosilcih (CD, USB...). Cenik je zgolj informativne narave, za podrobnejše informacije in navodila za oglaševanje se obrnite na Ano Jelenc: oglasi@zelezniki.eu, tel.: 040/463-555.

SKRITI KOTIČEK

V rubriki, kjer predstavljamo kотиčke, ki jih skriva naša občina, smo v prejšnji številki glasila objavili detajl kapelice ob mostu na Klovžah. Prejeli smo tri odgovore, od tega dva pravilna. Nagrado bo prejel **Matjaž Mohorič** z Racovnika, ki je zapisal:

Na fotografiji je kapelica ob mostu na Klovžah, ki je bila zgrajena leta 1894. Najprej se je imenovala Blažičeva kapelica, zdaj pa se imenuje Globočnikova kapelica (Zupanc, 1997). Kapelica je bila nazadnje obnovljena po katastrofalnih poplavih leta 2007.

Čestitamo, Matjaž se bo lahko z družbo posladkal v baru ART CAFEE na Češnjici, ki mu poklanja štiri vroče čokolade s smetano. Kupon za nagrado bo prejel po pošti.

Spodaj pa je že nov skriti kottiček. Uganete, od kod je fotografija? Pišite nam na enega izmed naslovov, ki so navedeni na tretji strani časopisa. Nagrajen bo odgovor z najboljšo obrazložitvijo po mnenju uredništva.

Foto: Andrej Tarfila

Foto: Anton Sedej

OBČINA ŽELEZNIKI

OBČINA ŽELEZNIKI

Češnjica 48

4228 Železniki

Telefon N.C.: 04/500-00-00

Telefaks: 04/500-00-20

E-pošta: uprava@obcina.zelezniki.si

Spletno mesto: www.zelezniki.si

Uradne ure

ponedeljek 7.30 - 15.00

torek 7.30 - 15.00

sreda 7.30 - 17.00

četrtek ni uradnih ur

petek 7.30 - 13.00

(malica 10.00 - 10.30)